

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

ANTVORSKOV
HØJSKOLES
AARSSKRIFT

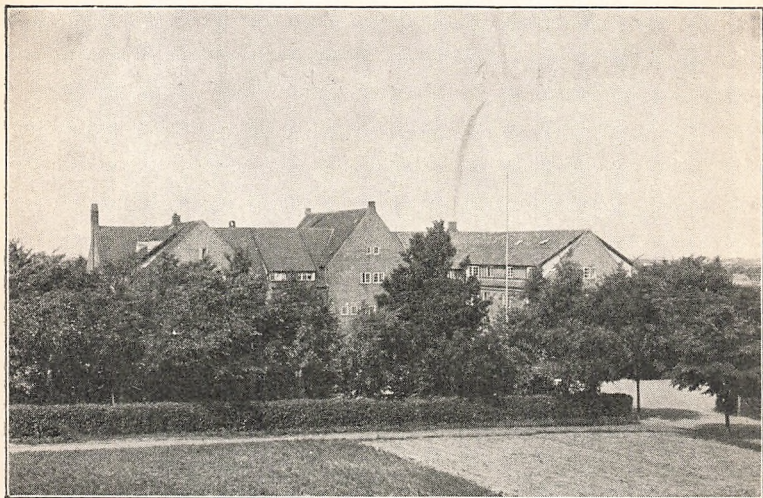
1931

UDGIVET AF
ANTVORSKOV HØJSKOLES ELEVFORENING

Statens pædagogiske Studiesamling
København

*Til Afd. Rosendal med venlig Hilsen
Juni 1931 fra Fred. Stejneger.*

ANTVORSKOV HØJSKOLE

AARSSKRIFT 1931

SORØ AMTSTIDENDES BOGTRYKKERI . SLAGELSE

Statens pædagogiske Studiesamling
København

H

TRYKT SOM MANUSKRIFT

Statens pædagogiske Studiesamling
København

PRÆSTEN OG DIGTEREN CARL THOLSTRUP BAHNSON*).

FOR nogle Aar siden døde en gammel Kunstnerinde. Hun havde aldrig høstet den Anerkendelse, hun længtes efter, og som hun fortjente. Verden var gaaet hende forbi, og i mørke Stunder, naar Skuffelsen knugede hende, og hun vandrede frem og tilbage foran sit Staffeli, kunde hun sige disse Verslinier:

„Ved Vejen ligger et Menneskevrug,
saaret, smudsig og sløvet,
det kendes saa let paa Mundens Drag
og paa Blikket, at Synd han har øvet.“

Og hun sagde til sidst Slutningslinierne i Verset; hun bad om, at der maatte blive set paa hende med Guds tilgivende Øjne:

„Herre og Mester, hjælp mig nu
at se med dine Øjne.“

Og hendes Venner spurgte hende, hvem disse Verslinier skyldtes, og hun svarede med sin sære, rustne Stemme: Carl Bahnsen.

Kun faa kender ham vel som Digter, og dog vil den lille Digtsamling, „Vandringsmandens Sange“, der udkom efter hans Død, sikkert skænke ham flere og flere Venner. Den er allerede nu, uden nogen som helst Reklame, kommen i seks Oplag, hvilket ikke er nogen sædvanlig Hændelse for en Digtsamling.

Han var baade Præst og Digter, men hans ydre Historie er ret hurtigt og let fortalt.

*) Carl Bahnsen var fra 1890—95 Sognepræst i Slotsbjergby og Sludstrup. Hos de lidt ældre her paa Egnen lever Mindet om ham endnu.

Hans fulde Navn var *Carl Tholstrup Bahnson*. Han var født d. 26. September 1845 i Viborg, hvor hans Fader var Overlærer ved Katedralskolen. Student blev han i 1863, men samtidig med at han studerede i København, maatte han ved Lærergerning tjene til Livets Ophold.

Han fik Bopæl paa Regensen 1866 og blev her Kammerat med jævnaldrende, begavede unge Mænd, Digteren Ernst v. der Recke, Oldtidsgranskeren Sophus Müller, Komponisten Lange-Müller, Maleren August Jerndorff og Skuespiller Peter Jerndorff. Og Fører blev han i en lille Kreds af Lyrikere. Han syntes skabt til at være i Forgrunden. Hans imponerende Skikkelse — han var fuldt og vel tre Alen høj — og hans skønne, aandfulde Hoved maatte drage Opmærksomheden mod ham. Dertil kom, at han af Naturen var skabt til Taler. Der var i hans Sind den Blanding af sund Sans og Lidenskab, som danner den store Taler.

Tidligt skrev han Vers. Allerede i Studenterdagene maatte hans poetiske Trang finde Udløsning i Digte. Men ikke mange blev bevarede. Med en næsten sygelig Selvkritik kasserede han Digt efter Digt. Han kastede mange af sine Arbejder ind i Kakkellovnens Ild og kunde sige: „*Dér véd jeg, at det altid modtages med Varme.*“

Et enkelt af Digtene fra de unge Dage er dog bleven bevaret. Bahnsons Ven, P. Jerndorff, satte Musik til det og frelste det derved fra de andre Digtets Skæbne.

Det er et lille Kærlighedsdigt:

„Nu sover hun trygt i Natten!
Flyv ud, min Sang, flyv ud,
tag Drømmenes hurtige Vinger
og vær min Længsels Bud.

Min Længsel vaager som Havet,
og sluktes hver Stjerne brat,
da lyser den gennem Mørket
som Havet en Sommernat.

Min Længsel er stærk som Havet,
og spinder Tvivlen sit Net,
det brister, som Isen brister
for Havets Aandedræt.

Min Længsel er mild som Havet
i Nattens drømmende Fred
og vugger i Favn et Billed,
det dejligste, som jeg véd.

Nu sover hun trygt i Natten!
Flyv ud, min Sang, flyv ud,
og søg i Drømmenes Verden
min Længsels dejlige Brud."

Hans unge Venner ventede det store af ham.

Men ikke alene hans stærke, næsten sygelige Selvkritik spærrede ham Vejen frem mod det store, ogsaa andet traadte hindrende i Vejen. Han den kæmpestærke at se til led ofte af pinagtige nervøse Hovedsmerter, der i høj Grad nedsatte hans Arbejdsevne. 1870 blev han theologisk Kandidat, men kun med anden Karakter, idet hans nervøse Hovedpine navnlig i Eksamenstiden gjorde ham mindre arbejdsdygtig.

Han tænkte ikke paa at søge Præsteembede, men fortsatte sin Lærergerning.

Og stadig arbejdede han med Pennen. Tung var han af Sind, og tungt arbejdede han. Men i 1876 havde han dog endelig fuldført sit første større Arbejde og ikke kasseret det. Det var Tragedien i 5 Akter: „Erik den Fjortende, Konge af Sverige“. Emnet er af stor Spænding, og i visse Partier i Tragedien har Bahnson naaet højt i dramatisk Styrke.

Tragedien blev antaget til Opførelse paa det kongelige Teater, og Søndag d. 1. December 1878 gik den første Gang over Scenen. Nogle af Teatrets bedste Kræfter spillede med. Emil Poulsen var Kongen, Frk. Agnes Dehn spillede Karin Månsdotters skønne Rolle, P. Jerndorff spillede Vicekansler Jøran Persson, og ogsaa Olaf Poulsen var blandt de optrædende. Stykket blev første Gang spillet for udsolgt Hus og blev modtaget med ublandet Bifald, og Pressen anerkendte i ualmindelig Grad dets gode Egenskaber. Erik Bøgh skrev om det i „Dagens Nyheder“: „Som et Debutantarbejde betragtet er imidlertid Erik den Fjortende i det hele særdeles respektabelt, og især bør det paaskønnes, at Forfatteren har forstaaet paa ethvert Punkt at holde Sproget lige fjernt fra

Svulst og Plathed, de to Skær, som begyndende Tragikere i Reglen har svært ved at undgaa mere end ét af.“

Tragedien blev dog kun spillet ialt syv Gange. Og var dermed udspillet. Ernst v. der Recke har paastaaet, at en Københavnervittighed dræbte Stykket. Man omdøbte det til Erik den Trettende (Trættende!). Og ganske vist, den noget ha-stemte Udførelse trættede Tilskuerne. Men Grunden til dets Skæbne laa dog sikkert i, at den dramatiske Spænding i Tragedien ikke er stigende, men dalende.

Da Stykket første Gang opførtes, var Bahnson syg. Han blev angrebet af en Nervesygdom. Overanstrengelse var en af Aarsagerne dertil, men ogsaa et andet Forhold var medvirkende til hans Sygdom. Da han skrev „Erik den Fjortende“ og formede Karin Månsdotters Skikkelse, stod en bestemt Skuespillerinde bestandig for hans Øjne. Hun var usædvanlig smuk og indtagende. Han var forelsket i hende, og for hende skrev han Rollen.

Hans unge Venner drillede ham med hans Forelskelse, og ved et Skuespillergilde, hvori Bahnson og hun deltog, gik det saa vidt, at en af hans Venner rejste sig og i Kaadhed udbragte en Skaal for de to og næsten proklamerede en Forlovelse. Dette virkede pinligt paa Bahnson. Han og den unge Skuespillerinde blev ganske vist forlovede, men Bahnson var ikke lykkelig derved, og Forbindelsen opløstes. Denne Kærlighedsaffære var ogsaa medvirkende til hans Nervesygdom, til hans „akute Melancholi“, som han selv kaldte den. I otte Maaneder maatte han opholde sig paa St. Hans Hospital, men kunde vende helbredet tilbage. Og Teatret viste ham den Velvilje at lade „Erik den Fjortende“ spille endnu engang, at han kunde se sine Personer paa Scenen; det var den 13. Marts 1879, men dermed var det udspillet. Og dette Nederlag gjorde ikke hans Selvkritik mindre.

Der var dog i det mindste to Mænd, der klarlig saa, at sjældne Digtere vner aabenbarede sig i Bahnsons første Bog. Det var ingen ringere end Digterne Carl Ploug og Molbeck; paa deres Opfordring søgte og fik han „Det Anckerske Legat“. Og han foretog da en Rejse med længere Ophold navnlig i Wien og Rom.

Krøyer: Carl Bahnson som ung.
(Den originale Tegning tilhører Læge Aug. Sonne, Vejle.)

Stadigt gav han sine Stemninger og Følelser Udtryk i Digte. Men det meste blev tilintetgjort; sygeligt grundede han over, om det ikke vilde være Ærgerrighed, om det ikke vilde være at søge sit eget, hvis han udgav sine Digte. I hans efterladte Papirer findes der paa Smaalapper henkastet Strø-tanker og Smaavers, og Grundtonen i dem er næsten overalt den samme: Er det ikke for at vinde Ære for dig selv, at du tænker paa at udgive dine digteriske Frembringelser. Et af disse Smaavers lyder saaledes:

„Det er Forbandelsen, der mig har fulgt
og aldrig fra min Vej er veget,
at under al min Gerning laa det dulgt,
det, som jeg søgte, var dog kun mit eget.“

Med sin store Intelligens og sin sjældne digteriske Sans kunde han sikkert have naaet vidt paa Digterbanen. Hans Digtersind var ikke mindre rigt end Chr. Richardts. Men hans sygelige Selvkritik hemmede ham i hans Arbejde.

Kun et enkelt lille Arbejde af ham foruden „Erik den Fjortende“ saa Dagens Lys, mens han levede. Det var et lille Skuespil i een Akt: „Mens det dages“, hedder det. Det udkom 1913 og solgtes til Fordel for Forsvarsindsamlingen. I 1909 var der kommet nogle Folk til ham og vilde have ham med til at ordne en Fest i Anledning af 250 Aars Dagen for Stormen paa København 1659. Han syntes ikke om Planerne for Festen, men da han var ene, satte han sig til Skrivebordet, og paa en Nat blev det lille Skuespil i det væsentlige til. Bahnsons Fader var Fætter til Estrups Krigsminister J. J. Bahnson, og Carl Bahnson var ofte kommen i den omstridte Mands Hjem. Han var ivrig Forsvarsven, og Skuespillet „Mens det dages“, hvis Handling er henlagt til 1659, da Kampen stod om København, var i Virkeligheden et Indlæg i Nutidens Strid om Forsvarssagen.

En ung Mand, Jørgen, udtaler den Mening, at alt var tabt, og det kunde ikke hjælpe at tage Kampen op mod Fjenden.

Da vender Mester Ole — det er Carl Bahnsons Talerør — sig imod ham og siger i Harmen, idet han slaar i Bordet:

„Stille Dreng!

Der har vi den igen! Til Helved med den,
den usle, jammerlige Løgnepræken
for gamle Kællinger! Gud bedre det!
At der er unge — unge stærke Mænd,
som usselt, skamløst stemmer i med sligt!
Nej, du er ikke fejt, men du er smittet
af en Spedalskhed, som er tifold værre,
en Lamhed i din Vilje, i dit Hjerte,
og var det sket — og der var Tegn dertil —
at denne Sot var bleven Landesot,
der er jo Pjalte nok i dette Land,
saa var vi raadnet.“

Og til sidst siger Mester Ole roligt og med Myndighed:

„Men tror du, Jørgen, at den Arm, der fejgt
og uden Kamp, før alt var vovet, tog
mod Fjendens Lænke, nogentid fik Kraft
at bryde Lænken? — Jeg har kendt en Time,
da Sorgen slog mig ned: den Dag, de bragte
min egen Dreng herind, til Døden saaret. —
Han aandede endnu og slog sin Arm
omkring min Hals og hviskede: „Kære Far“,
og saa var alt forbi — da tænkte jeg,
jeg kunde aldrig mere rejse mig.
Og Saaret brænder altid. Men jeg véd,
at aldrig har jeg elsket denne Jord,
der er vort Eje, og som gemmer ham,
saa højt som nu, og aldrig var jeg rede
som nu, at give glad mit Liv i Kampen
for det, vi har tilbage af den Jord,
som Gud har givet os, og vi skal vogte.
Om det kan hjælpe, Jørgen? *Saadan spørger
den aldrig, der vil værge det, han elsker.*

Det er et stærkt Indlæg i Tidens Strid; det er en Tale,
der er vendt imod Hørups „Hvad skal det nytte“.

I 1913 skænkede Carl Bahnson sit lille Skuespil til For-
del for den da foretagne Forsvarsindsamling. Det blev trykt
og udsolgt.

Kun de to Arbejder „Erik den Fjortende“ og „Mens det
dages“ udkom, mens Bahnson levede. Og han følte selv, at
han havde skuffet Forventningerne til ham, og det pinte ham
især, fordi han havde modtaget „Det Anckerske Legat“.

Først da han var 45 Aar gammel, søgte han Præstembede. Men han førte sit Digtersind med ind i Præstegerningen.

Den 13. Februar 1890 blev han kaldet til Sognepræst for Slotsbjergby og Sludstrup og blev ordineret den 14. Marts. Samme Aar i November holdt han Bryllup med Johanne Præetzmann, Datter af Propr. Sophus Præetzmann paa Frienvold. Hun var 16 Aar yngre end sin Mand, og deres Ægteskab blev barnløst.

I Slotsbjergby gjorde Bahnson sig hurtigt afholdt, og han var anset for sine gode Prædikener.

Kun i fem Aar var han Præst her i Vestsjælland. Det var i de stridige Provisorieaar, da Venstre og Højre stod skarpt over for hinanden. De gode Slotsbjergbyfolk var ivrige Venstrefolk, men de vidste, at deres Præst var Højremand. Og det fortælles, at nogle Slotsbjergby-Venstremænd ind mod et Valg indtraadte i Præstens Stue og sagde til ham, at de gik ud fra, at han ikke vilde stemme mod Venstre. Det siges, at Bahnson roligt hørte paa dem og derpaa ligeledes roligt svarede, at han egentlig ikke havde tænkt paa at afgive sin Stemme, men efter den Henvendelse, han nu havde faaet, vilde han gerne meddele, at han havde i Sinde at give Møde paa Valgdagen og stemme efter sin Overbevisning.

I Februar Maaned 1895 blev Bahnson kaldet til Sognepræst for Skive og Resen, og her virkede han, til han i 1915, 70 Aar gammel, tog sin Afsked. Allerede 1901 mistede han sin Hustru, hun, der ved sit sunde, jydsk Naturel havde været saa gavnlige en Modsætning til hans Natur, og mere end før blev han nu en ensom Mand.

Han var en betydelig Præst. Hans Sprog var smukt og hans Organ velklingende, oratorisk set kunde hans Prædikener ofte være smaa Mesterværker, og af Indhold var Prædikenerne tit ejendommelige og stærkt personligt prægede. Hans Tale var altid baaren af Skønhed og Stemning. Samvittighedsfuldt udarbejdede han sine Prædikener, og om Lørdagen skulde der gerne ingen Forstyrrelse være i Præstegaarden. Men han kendte til det, man kalder Lørdagsfortvivlelse — hvor er den Taler, som ikke kender det — han havde tit om

Lørdagen en Følelse af, at han intet havde at sige til dem, der næste Søndag sad i Kirken. Det var igen hans store Selvkritik, der her gjorde sig gældende. Og det siges, at han aldrig fik skrevet nogen Prædiken helt færdig.

Bag hans noget afvisende Ydre bankede et varmt og forstaaende Hjerte. Der kunde være noget hastigt og affærdigende i hans Optræden, naar han havde travlt. Men kom der én, der søgte ham for at finde Trøst for sin Sjæl, saa var han altid rede, og kom han til syge, var han Sjælesørger i bedste Forstand.

I Skive var han længst, og der blev han i høj Grad afholdt. Hans Venner forærede ham Penge til en Udenlandsrejse og senere, den Dag, han holdt sin Afskedsprædiken, et Gulduhr med følgende Indskrift, der mindede om Dagen: Fra Venner i Menigheden 17. Oktober 1915.

En stor Forsamling hørte ham hver Søndag i Kirkerne, og i Præstegerningen fandt han noget af den Glæde, Digterverdenen ikke havde skænket ham.

Efter sin Afsked flyttede han til Frederiksberg. Han havde haabet, at han igen kunde knytte en stærk Forbindelse med sine endnu levende Ungdomsvenner, men han kom til Hovedstaden som en syg og mærket Mand. Det blev ikke ham, der kom til Vennerne, men Vennerne, der maatte søge ham. Den 15. Juli 1917 afgik han ved Døden efter lang Tids Sygdom. Han blev jordfæstet i Skive, og hans Venner har rejst ham et smukt Mindesmærke paa hans Grav.

Dette er kort fortalt Carl Bahnsons Levnedsløb. Men der er ogsaa en indre Historie at fortælle, en Sjæls Historie, som han selv har fortalt, ikke med Aartal og Datoer, men i skønne Digte.

De findes i „Vandringsmandens Sange“, en lille Digtsamling paa knapt halvthundrede Sider, nogle og tyve Digte, det er det hele. Men der er Sange deri, som længe vil bevare Carl Bahnsons Navn. Han syslede selv i Aarene før sin Død med Udgivelsen af den lille Digtsamling, men den udkom først Aaret efter hans Død med et smukt Forord af Ungdomsvennen Ernst v. der Recke. Den egentlige Udgever var

dog Sognepræst Knud Gjørup i Køge, Carl Bahnsons Søstersøn.

I „Vandringsmandens Sange“ er Livet skildret som en Vandring, og gennem Digtene faar vi en Sjæls Historie, Digterens egen, hans Tanker om Livet og hans Oplevelser.

Den lille Digtsamling er delt i fem Afsnit, og hvert Afsnit skildrer et Tidsrum i Digterens Liv.

Vi møder ham først paa en Tid, da hans Livsmod helt er stækket, kun Frygt for Døden holder ham tilbage fra at søge den. Han er dybt inde i Tungsind og Selvopgivelse:

„Hvem kalder paa mig? — O, giv mig Tid!
Jeg véd hverken Vej eller Sti.
Jeg mægter ikke den evige Strid,
hvor ingen kan staa mig bi.
Hvad baader det dog, at jeg flakker omkring
og søger fra Sted til Sted?
Jeg finder blandt Verdens de tusinde Ting
dog aldrig det ene — Fred!“

Men han lover at følge; og igen tager han Vandringsstaven i Haand og vandrer, han véd ej hvorhen.

Saa vandrer han da i Nattens Øde ved Stranden og hører Bølgerne sukke:

„Ej mindste Lysning langs Himmelens Rand!
hver Stjerne bag Skyernes Lukke!“

Det er Nat om ham, og der er Mørke i hans Sind.

Men han længes imod Lys og Varme; hans Blik fanges af Stjernen, der med sit Lys trænger igennem Skyernes Dække, det Glimt af Lys er Billede paa hans Længsel:

„Ensomme Stjerne i Skyernes Rift,
hvorfor fanger du altid mit Øje,
som vilde du lokke min Tanke igen
til at søge sin Vej i det Høje?
— Nej! Alt, hvad jeg bygged, det sank jo i Grus,
og over Drømmenes faldne Hus
svæver nu alle Dage
mit hjemløse Hjertes Klage.“

Ja, alle hans Drømme er bristede, men Længselen mod

Lys er ikke dræbt i hans Sind. Han beder om, at Foraarsvinden ogsaa maa føre ham ud af Mørke og Vinter:

„Naar Isen smelter for din varme Aande,
o, Foraarsvind,
saa glem mig ikke i min dybe Vaande,
men kvæg mit Sind!

Saa glem mig ikke, naar med Sol og Varme
du drager ind!
Men løs mig ud af Vintrens kolde Arme,
o, Foraarsvind.“

Saa er han da paa Vandring, og han kommer til sin Barndomsegn. Men alt er forandret fra før, og vemodigt betragter han de gamle kendte Steder. Han ser paa Blomsterne, der staar med bristefærdige Knopper, de venter kun paa Solen. Ak ja, han har kendt det samme, men nu er den Tid forbi:

„Ja, Blomster, — jeg har kendt en Tid,
da drømte jeg, som I,
om Sol og Vaar og Sommer blid;
men Drømmen er forbi.“

Men en Aftenstund paa sin Vandring kommer han til Kirkegaardsmuren:

„Jeg vil hvile mig her, mens Sol gaar ned,
i Ly af Kirkegaardsmuren
og kvæges en Stund ved Aftenens Fred,
der breder sig over Naturen.
Dagen er træt, og nu slumrer den ind,
sunget til Hvile af Aftenens Vind,
der hvisker i Træernes Toppe,
og af Kirkeklokken deroppe.“

Saa hører han da igen Kirkeklokkens Toner. Den synger sin gamle Sang,

„synger for dem, der haardest stred,
synger for dem, hvis Sol gik ned.“

Og han spørger, om det er sandt, at der i Kirkeklokkens hellige Klang er en Magt, der kan Mørket tvinge. Han spør-

ger, og han føler, at Kirkeklokkens Klang har faaet gamle Streng i hans Sjæl til atter at klinge.

Og som Natten gaar, og han strider for Fred i sin Sjæl, da staar paa engang en Skikkelse i Lysglans for ham, Vorherre selv, og han bøjer sig i Støvet for ham.

Og Natten viger, og Dagen begynder at gry. Endnu staar han ved Kirkegaardsmuren paa Kirkebakken, men i Dagens første Morgenskær saa han en Klynge hvide Blomster, der nu aabner sig mod Solen, og han beder om, at Sol og Dag ogsaa maa komme til ham, og da sker det, at Freden kommer til hans Sjæl. Længe har han vandret i Mørket, og han kan næsten ikke tro, at Gud nu kommer til ham. Og han spørger om Vished i et Digt, der synes mig det skønneste, han har skrevet:

„Herre, er det dig, der kommer
i det fjerne, lyse Skær?
Er det dig, der bringer Sommer
til min dybe Vinter her?

Herre, er det dig, der taler
i den sagte Morgenvind?
Er det dig, hvis Aande svaler
Taarens Hede paa min Kind?

Herre, er det dig, der sender
Himlens Fugle paa min Vej?
Morgenbud, at Natten ender?
Herre, Herre, er det dig?“

Ja, det var Gud, der kom til ham hin Morgen. Senere forsøgte han at faa Klarhed over, hvordan det skete, men han kan det ikke. Han véd kun, at Underet skete:

„Hvordan det skete, véd jeg ej:
Den dybe, dunkle Gaade,
at der fra Korset og fra dig
nu straalere Lys ned paa min Vej,
den kan jeg ikke raade.

Jeg véd kun, at du kom mig nær,
da alt mit Mod var bristet,
— saa nær, at Mørkets hele Hær
for Tornekronens Straaleskær
nu al sin Magt har mistet.

Jeg véd kun, at det nu er Dag,
og Nat og Mørke svundet.
Jeg véd, at er jeg selv kun svag,
da fører Herre, du min Sag,
til Sejren den er vundet.“

Og saa fortsætter han sit Livs Vandring. Men efter Mødet med Gud er alting forandret. Nu er Glæden kommet til hans Sind, og det er smukt at vandre. Han undgaar jo ikke Strid og Møje paa sin Vandring, men han kender sin Vej:

„Saa strider jeg min Strid
og faar dog stundom Tid
at hjælpe, hvor jeg kan det paa de Andres.
Ved Morgen glad og let,
ved Aften hed og træt,
og saadan skal det være, naar der vandres.“

Og hvor haard end Dagens Kamp og Møje er, intet kan føre ham ind i Tungsind mere. Og i Aftenens Bøn fødes nye Kræfter til den kommende Dags Kampe.

Fjerde Afsnit af Digtsamlingen indledes med det dejlige Digt: Jeg elsker Lyset. Navnlig første Vers ejer en sjælden Billedpragt:

„Jeg elsker Lyset!
Jeg elsker Lyset, naar ved Gry det svinger
sig stærkt og stolt af Hav paa gyldne Vinger
og fælder Natten ved sin Straales Magt.
Jeg elsker Lyset, naar det stille viger
i Kvæld at bringe Dag til andre Riger,
men stiller Stjernen ud som Nattevagt.
Jeg elsker Lyset!

Og i de følgende Digte tolker han stadig sin Glæde over, at han fandt Freden hos Gud. Men da kommer noget nyt til. Han har følt, at Gud gav ham saa meget, saa maa han da ogsaa prøve paa at bringe Glæde til andres Sind. Han finder en hjemløs Stakkei, og han beder om, at han maa se med Guds Øjne, Guds medfølende Øjne, paa ham, og at han maa faa Kraft til at bære ham ud i Solen. Saa megen Kærlighed har Digteren faaet af Gud, at han maa gengælde den lidt ved at være god og hjælpsom mod andre. Kristi Kærlighed tvinger mig, kunde han sige. Han forstaar, at Vandringens

Bud er sagt med de Ord, Vorherre fulgte: „At størst er den, som vil det ene: tjene“.

Og saa stunder Vandrigen til Ende. Med Tak tænker han paa hin Morgen paa Kirkebakken, da han havde sit Møde med Frelseren, da Himlens Fugle sang: „Den er omme, den lange, mørke Nat, — og Dagen er nær.“ Men nu er Vandrigen snart til Ende, og det tænker han mest paa. Det gænger paa Hæld, siger han. Skyggerne bliver lange, og snart maa Timen være der. Han har elsket Livet, elsket at vandre, og han takker baade „for Rosernes Glød og for Tornenes nagende Smerte“, men mest takker han for den Livets Sejr over Døden, Jesus bragte paa Korset. Ja, det gænger paa Hæld, og han véd, at han paa sin Vandring nærmer sig „stille den store Stad, hvor Hvilen de Trætte skal samle“. Men der er mere Tak end Angst i hans Sind. Saa skal han da snart nedlægge Vandringsstaven. Ser han tilbage, maa han bekende, at kun lidt fik han udrettet, og ser han fremad, ja, saa bæver hans Hjerte ved Tanken om Døden, men det fortrøster han sig til, at den Gud, der kom til ham som den lyse Dag, ogsaa vil være mægtig til at føre ham gennem Dødens Mørke, og Vandringsmandens Sange toner ud i et Digt, hvori der baade er Anger og Tro:

„Herre, jeg vilde saa meget
og stræbte saa højt og saa vidt,
og nu er snart Livsdagen veget,
og jeg har kun mægtet saa lidt.
Naar nu Solen gaar ned,
og du aabner det Led,
som fører ind til dit Rige,
da vil mit Hjerte jo bæve ved,
hvad du, Herre og Mester, vil sige.

Herre, jeg véd, du har taget
engang en angerfuld Mand
saa mildt ved Haanden og draget
ham med dig til Livets Land.
Naar den kommer den Stund,
da min Baad gaar paa Grund
og knuges af Dødsnattens Bølge,
o, saa giv mig det ene Ord af din Mund,
at du tager mig med i dit Følge!“

Med Rette blev det trøstende sagt til den gamle Digter, at med „Vandringsmandens Sange“ vilde han give fuld Betaling for, at han i sin Tid modtog „Det Anckerske Legat“.

FRED. NØRGAARD.

Kilder: Mundtlige Meddelelser fra Pastor Knud Gjørup, Køge. Ernst v. der Recke: Forord til „Vandringsmandens Sange“. R. Neiiendam: Det kongelige Teaters Historie 1874—1922 Bind III. „Berlingske Tidende“ 2/12 1878, „Dagens Nyheder“ 3/12 1878, „Skive Folkeblad“ og „Skive Avis“ for 17/7 og 25/7 1917. Pastor Emil Larsen: „Vandringsmandens Sange“. Et 10 Aars-Minde („Holstebro Dagblad“ 25/7 1927). Chr. Houmark: Den glemte Digter (B. T. Juli 1927).

SINDSINDSTILLING.

EN af mine Venner vil paastaa, at Vejret øver slet ingen Indflydelse paa hans Sindsstemning. Hans Humør paa-virkes lige saa lidt af Regn og Rusk som af højt straalende Solskinsvejr. Skal jeg ud i det, andre kalder daarligt Vejr, siger han, tager jeg naturligvis min Overfrakke paa og min Paraply med — indstiller mig paa Vejret. Gør man blot det, kan det ene være lige saa godt som det andet. Man kan saamænd lige saa godt hygge sig og gøre sig fortrolig med Regn eller Sne eller Storm som med Solskin. Og endelig véd jeg jo, at det er rigtigt, som Drachmann siger, at over Skyerne er Himlen altid blaa.

Hvor vidt han har Ret, har vi ofte talt om. Jeg mener nemlig, at Vejret udmærket kan øve sin Indflydelse paa hans Sind, uden at han selv véd af det. Han mener nej.

Paa den anden Side har den norske Digter Knut Hamsun Ret, naar han et Sted skriver: „Det kan regne og storme, det er ikke derpaa, det kommer an. Ofte kan en liden Glæde bemægtige sig en paa en Regnvejrdsdag og faa en til at gaa afsides med sin Lykke. . . . Til andre Tider kan selv usædvanlige Oplevelser ikke formaa at rykke en ud af en jævn og fattig Stemning. Midt i en Balsal kan man sidde ligegyldig og upaavirket. For det er ens eget Indre, som er Glædens eller Sorgens Kilde.“

Deri har Knut Hamsun afgjort Ret. Vejret med Solskin eller Graavejr kan nok virke *noget* ind paa ens Sind, men det er slet ikke det egentlig bestemmende. Hvem har ikke prøvet at gaa med Sindet fuldt af baade Ærgrelse og Vrede. Da er det ligegyldigt, om Solen skinner og Lærken synger. Man hører og ser det ikke, og Arbejdet vil ikke gaa. Men kommer man til at veksle et Par Ord med den, Vreden gælder, saa det

hele udløses, *da* sker Forandringen. Solen skinner helt ind i Sindet. Man kan synge igen, og Arbejdet gaar som en Leg. Kilden til Ærgrelsen laa i ens Sind. Den fik Udløsning, og Glæden tog Plads i Stedet.

Ernst Trier fortæller i et Brev til sin Fæstemø, hvor tynget han er over Tabet af Sønderjylland i 1864. Han levede den Gang i sit udmærkede Hjem i København og savnede ikke noget selv, men denne Sorg laa som en stadig Tyngde over hans Sind. Da kom en Dag hans Ungdomsven Pastor Hoff ind til ham. De kom til at tale om det, som trykkede dem begge, og de fik Udløsning derfor. „Det friskede mig forunderligt op“, skriver Trier. „Jeg mærkede atter Kraften og Lysten til at arbejde videre.“

*

Der er mange Mennesker i disse Aar, der gaar med et Tryk i Sindet, med Bekymring for Arbejde og Udkomme, for hvordan de skal komme igennem og klare Skærene. Mange staar maaske i Fare for at miste Modet, der er som Vind, der skal drive Skuden fremad. Til dem nytter det ikke at sige: Glæd Jer over Solskinnet, over Sommeren! Vær taknemlig over de fyldte Lader! Vær glad for gode Venner! Tænk paa alt det, I trods alt har at glæde Jer ved og sige Tak for. For Trykket og Ængstelsen har sin Kilde andet Steds.

Men hvordan saa? Skal man tilskynde Mennesker, der gaar med Tryk og Sorg til at leve sorgløst? Aa nej. Og dog kan det heller ikke være rigtigt, at Aarene skal gaa glædeløse hen for dem.

Nylig afdøde Pastor Morten Pontoppidan skriver et Sted: „Et Menneske *skal* være lykkelig og glad. Det er den normale Sjælstilstand, og naar man ikke befinder sig i den, er der noget i Vejen med en. Saa gælder det for det første om at finde, hvad det er, og for det andet at fjerne det. Eller, hvis det har lagt sig som et Tryk paa Sjælen og maaske ikke ligefrem kan fjernes, saa maa det lægges paa den rigtige Skulder og bæres, bæres paa en saadan Maade, at Lykkefølelsen ikke hindres, men uddybes deraf.“

Forfatterinden Marie Bregendahl fortæller i Novellen „*Menneskekærlighed*“ om Maleren Clemen Skov, der ind under Jul er paa Rejse fra København over til Sandholt Fiskerleje, hvor han har sin lille Kunstnerhytte i Klitterne ud mod Vesterhavet, og hvor han agter at holde Jul i Ensomhed. Clemen Skov er Enkemand, og hans voksne Børn har alle stiftet Hjem. Det havde gjort ham tung i Sindet, at han det sidste Aarstid Gang paa Gang havde faaet Følelsen af, at han var Børnene til Byrde. Ikke mindst nu ind mod Jul. Sidst havde han tilfældig hørt en Samtale mellem Børnene om, hvem der skulde ofre sig i Julen ved at tage sig af ham. Han kunde ikke holde dette ud, og derfor var han rejst. Egentlig holdt de jo af ham, det vidste han godt, men hvad nyttede det. De kunde ikke husvare ham for den Forladtheds- og Ensomhedskval, der nu trykkede ham. Og nu til Jul. Var det ikke netop Hjemmets og Hjertevarmens Fest?

Han følte sig stinget i Brystet, da han stred sig frem mod Stormen derude i Klitterne, frem mod sin Hytte. Aa, saa koldt her var. I Vinteren. I Livet. I hele Verden.

Men hvad fandt Clemen Skov saa, da han naaede frem. Ikke et mørkt, koldt Hus. Nej, et lille Hjem med Ild paa Arnen. Stuerne fulde af Lunhed og Lavendelduft. Bordet dækket med Dug, og midt paa det et lille bitte Juletræ, rørende pyntet med Hjerter og Kræmerhuse i gammeldags Glans. Og ved Sulevarerne et lille sammenfoldet Brev fra Povl Fiskers Kone med Indbydelse til at komme hen hos dem og holde lidt Juleaften, naar han havde spist. . . . Og uvilkaarlig meldte sig i hans Tanker de gamle Ord: „Menneskebørn, hvi haver I saa ringe Langmodighed? I vide jo dog, at hverken det gode eller det onde varer altid.“ . . . Han satte sig ned paa Stolen med det opslaaede Brev i Haanden og saa frem for sig. „Og her gaar man og mener, at Verden er idel Kulde, og at al Menneskekærlighed er uddød“, tænkte han. Vi glemmer vist at søge paa de rigtige Steder. Det er nok det, der er i Vejen.

*

I Bogen „Gennem de jyske Udmarker“ fortæller Salomon Frifelt om Peder Thomsen og Stine, der begyndte ude

paa en jysk Hedelod, som de sled med at dyrke op. Og det var strengt. De kendte næsten kun Modgang de første Aar. Især var det den stærke, bidende Vestenvind, grum og uovervindelig. Den kunde undertiden flytte hele Sandmarken, naar den i Foraars- eller Efteraarstiden tog rigtig fat. De smaa Granplanter sandede den fuldstændig til. Det hele saa saa haabløst ud.

En Paaskelørdag, da Peder og Stine var ude at plante, var det helt fortvivlet at se paa. Og hvad gavnede det med disse usselige Smaastilke, de gik og stak i Jorden? De knøge vel efter i Sand den næste Stormdag. Og groede de, hvem kom de mon saa til at læ for? Det blev vel sagtens fremmede, for der var jo ikke til at se Udvej for de Penge, de skyldte.

„Jo længere Stine gik langs Rækkerne bag Peders Spade og mærkede Kulden svide i Fingrene og Værken i den bøjeede Ryg, des mere trøstesløst blev alt, hvad hun saa og tænkte.

Og da skete, hvad sjældent var hændt: Stine græd! Den raske, glade Stine, der var lige saa rask til Svar som til et Snuptag. Hun gik nu her og snøftede over sit Arbejde. Først lydløst, Dryp i Dryp ned over Sandet og de grønne, smaa Planter. Men saa tog det Magten fra hende og blev en lydelig Hulken med dybe, sugende Snøft.

Med et lettede hun Hovedet med et Ryk.

— Hvad i Alverden var det for en Brummen?

— Var det ikke Peder, der sang?

Jo, minsandten var det saa! Nu satte han endog Tonen en Kende op.

Han skulde ogsaa, skulde han! — Hun blev baade hed og harm. — Gaa her og syng bare for at gøre Grin med al hendes Modgang og Tristhed! Han skulde —!

Skulde hun smide ham Plantebundtet i Hovedet og rende sin Vej? Gi' ham en ordentlig Tøraf? — Hun stod helt maalløs og vidste knap, hvad hun vilde.

Da kom hun til at gi' Agt paa, hvad det egentlig var, han sang. Det var nu ikke saa lige at blive klog paa, for det var nok mest en egen Melodi. Men hvad det skulde være, var tydeligt nok. Det var en Vise fra det Bryllup, de begge mindedes. Et lyst og forborgent Minde, der som en klukkende,

kaad Bæk kom rislende ud af Ungdomssindets Frodighed og gav frisk Væde til Hverdagens arbejdstørre Sandmarker.

Og inden hun ret vidste deraf, stak hun i at le, snød Næsen og tørrede Øjnene i en Forklædesnip og lo saa igen. For den Sang — ja og saa det Minde! — Det var slet ikke til at staa for.

Men Peder lod som ingen Ting, passede blot sin Spade og kvædede Visen til Ende. Saa spurgte han sindigt: „Skal vi ha'en nok en Gang?“

Men det gjordes ikke behov, for nu var hverken Arbejdet eller Tilværelsen trist som før. Det saa næsten ud, som tegnede det til at klare op til Solskin.

Og Fremtiden? — Aa hvad. Med saadan en gæv Mand“

*

Vejr og Vind og ydre Ting kan nok have nogen Indflydelse paa Sindet, men der maa dog helt andre Ting til at øve afgørende Indflydelse paa det.

Det vil nu altid være praktisk og godt baade i Glæde og Sorg først at erindre den gamle Vismands Ord om, at hverken det gode eller det onde varer evindeligt.

Endelig er det ogsaa et godt Raad, Morten Pontoppidan giver sine Medmennesker, der bærer paa et Tryk i Sindet, som ikke kan fjernes: at øve sig i at bære det paa en saadan Maade, at det ikke hindrer Lykkefølelsen i at komme til Udfoldelse, men snarere uddyber den.

Men intet øver større Indflydelse paa Sindets Indstilling end opmuntrende Ord fra forstaaende Venner, der staar ens Hjerte nær.

THORVALD LAURSEN.

FOLKEFORBUNDET PAA PRØVE.

FOR 12. Gang samledes i Aar som sædvanlig i September de delegerede til Folkeforbundets Møde i Genève. Det er for det meste de samme, der udsendes Aar efter Aar, saa de kender hinanden godt nu. Der er almindelig Gensynsglæde, man finder hurtigt sammen i Klikker og drøfter Minder fra sidst, og hvad der er sket siden, lige fra Minister-skifter i Stormagtslande til de nye og behagelige Senge i Hotellet henne paa Hjørnet og det knagende gode Øl i Kælderen paa Torvet. — Snart tages der fat paa Arbejdet. Man deles i Kommissioner, i Udvalg og Underudvalg. Fra det store Folkeforbundssekretariat fordeles de utallige Udvalgsberetninger, Dagsordener og Betænkninger rundt paa Bordene i de store og smaa Udvalgslokaler. Gangene genlyder af travle Skridt. Skrivemaskinerne klapper, Stenografblyanterne farer hen over Papiret, Talen strømmer, i den store Sal, i de smaa Værelser, i Vinduesnicher og paa Spacisereture langs Søen. — Kort sagt, der er en egen Atmosfære, paa een Gang hyggelig, arbejdskammeratlig og betydningsfuld, ansvarstynget, en Atmosfære, som de delegerede hurtigt finder sig hjemme i, og hvori det nye internationale Samarbejde gror.

Men i Aar var det, som om det ikke rigtigt vilde lykkes at finde ind til den vante Stemning og det vante Arbejdstempo. — Til Trods for de mange fejlslagne Forsøg og skuffede Forventninger i de forløbne Aar har Arbejdet i Folkeforbundet dog vundet saadan en Betydning, at der er blevet regnet med det i de ledende Kredse. I de senere Aar har det været Statsministre og Udenrigsministre, man har sendt derved. Der har været en Følelse af Vækst og Fremgang, en Følelse,

der fik de delegerede til at rette Ryggen og se fortrøstningsfulde ud.

Men i Aar var det, som der hvilede en Skygge paa alles Ansigter, en Skygge af den store Sky, der formørkede Ansigterne ikke blot i Genève, men ud over hele Verden, og som bevirkede, at man ikke rigtig kunde samle sig om Arbejdet. Opmærksomheden var spredt, Tankerne var andet Steds.

Verdenskrisen var kommet.

Det var ikke alene de Stater, der siden Verdenskrigen har ført en økonomisk Tilværelse som en Familie, hvis Tid er delt mellem haabløst Slid med Sulten nagende i Møllengulvet og saa musestille, angstfuld Tavshed, mens Kreditorerne hamrer paa Døren. — Det var Verdens sikreste Betaler, *England*, der ikke mere kunde staa for Skud.

Ikke saa underligt, om man i Genève havde Fornemelse af at sidde sammen i en Krog og pusle med noget, ingen lagde videre Mærke til. Verdenspolitikens Brændpunkter laa andre Steder, det var London, New York, Paris og Berlin — absolut ikke Genève. Og naturligvis fik Folkeforbundet ingen Støtte i *Pressen*; naar der ikke ligefrem er Verdenssensationer paa Dagsordenen i Genève, vil man kun ved meget grundig Avislæsning kunne opdage, at der er Møde i den Organisation, der er Verdensfredens eneste Groplads, den Forsamling, der tæller nogle af Verdens største Statsmænd. Der er jo gerne et Mord eller en Boksekamp, som har Krav paa en Helse, og som „ved Gud interesserer Folk meget mere.“ —

Og saa skete der dog noget, der bragte Folkeforbundet paa Forsiden i Avisen, endda gennem flere Dage. Desværre var det ikke noget, der kunde hjælpe til at jage Skyggerne bort fra Genèvefolkene. Tværtimod.

Midt under Arbejdet for at afslutte Forberedelserne til den store Afrustningskonference, der skal afholdes næste Aar, indtraf Meddelelsen om, at der var udbrudt Krig mellem to Stater, endda to Stormagter, der begge er Medlemmer af Folkeforbundet. Det, at Striden var brudt ud paa den anden Side Jordkloden, forværrede Situationen yderligere for dem,

der er sat til at vogte Freden. Og saa er den ene Stat tilmed en af Jordens mest krigeriske, Prøjsens Arvtager *Japan*, og den anden Part i Striden er Jordens største Folk, men splittet og knuget af Undertrykkelse og Borgerkrig, det gamle hærgegede *Kina*.

Man kan roligt sige, at her staar Folkeforbundet over for den vanskeligste Opgave, der endnu er lagt paa dets Forhandlingsbord. Mange Sager har Raadet og den internationale Domstol i de forløbne 11 Aar haft til Behandling og klaret med større eller mindre Held, men dog med Opnaaelse af det vigtigste Resultat: Fredens Sikring, men ingen har tilnærmelsesvis budt paa saadanne Vanskeligheder som denne. Og saa i en Tid, hvor Verdenskrisen som en Storm gaar over Landene, og hver har nok at gøre med at klare sin Vej frem til Dagen i Morgen.

HVORLEDES HINDRER FOLKEFORBUNDET EN KRIG?

For at forstaa Folkeforbundets Opgave og Mulighederne for en Løsning af Problemet er det nødvendigt at klare sig de Regler, Folkeforbundet paa dette Omraade har at gaa efter, og de Midler, der staar til dets Raadighed.

Lad os se, hvad Folkeforbundets Grundlov, Pagten, siger.

Den slaar for det første, i § 11, fast, at Krig eller Trusel om Krig angaar *hele* Forbundet. Ethvert Medlem har Ret til at gøre Folkeforbundet opmærksom paa Forhold, der truer Freden. Og det kan ikke mere betragtes som en uvenskabelig Handling, at udenforstaaende søger at mægle.

§ 12 og 13 handler om Sager, der kan indbringes for den internationale Domstol i Haag eller gøres til Genstand for Voldgiftsbehandling. Det er de saakaldte retslige Spørgsmaal. Ved senere Underskrifter har en Række Stater forpligtet sig til at lade disse Spørgsmaal komme for Domstol eller Voldgiftsret.

Men nu de Stridsspørgsmaal, der ikke er retslige, d. v. s. som der ikke er internationale Retsregler for, kort sagt, de egentlige Stridsspørgsmaal mellem Landene, de saakaldte *politiske*, hvad de?

Om disse Sager siger Pagtens § 15, at de *skal* forelægges *Folkeforbundsraadet*, der som bekendt bestaar af en Udsending fra hver af de 5 Stormagter (U. S. A. og Rusland er ikke Medlemmer) + 9 Repræsentanter for de mindre Stater. Og saa følger en længere Redegørelse for Raadets og de enkelte Medlemmers Optræden i de forskellige Tilfælde.

Saa snart der er sket Anmeldelse til Generalsekretæren i Genève om opstaaet Strid og Fjendtligheder, skal han sammenkalde Raadet, Folkeforbundets altid aarvaagne „Brandkorps“. Saa hurtigt som muligt skal de stridende Parter indsende en Fremstilling af Sagen med alle nødvendige Kendsgerninger og Dokumenter til Generalsekretæren, der overgiver det hele til Raadet; eventuelt offentliggøres det, saa Folk Verden over kan danne sig Skøn over Spørgsmaalet.

Raadet skal nu forsøge en Løsning af Spørgsmaalet. Ad Undersøgelsens og Forhandlingens Vej søges en Løsning, der kan tilfredsstillende begge Parter og danne Grundlag for en Overenskomst. — Mislykkes dette i første Omgang, foretages fornyet Undersøgelse og Debat om Sagen, hvorefter Raadet udsender en Beretning med Fremstilling af Stridens Grundlag og et Forslag til dens Bilæggelse.

Er denne Beretning enstemmigt vedtaget i Raadet (om en af de stridende Parter eller begge skulde stemme imod, har paa dette Punkt ingen Betydning), da forpligter samtlige Forbundsmedlemmer sig til ikke at føre Krig mod den af Parterne, der retter sig efter Raadets Bestemmelser.

Er der imidlertid ikke Enstemmighed om Beretningen og Henstillingerne til de stridende Parter, da — ja, da „forbeholder Forbundsmedlemmerne sig Ret til at tage saadanne Skridt, som de anser for nødvendige til Opretholdelse af Ret og Sikkerhed.“ Med disse højtidelige og mystiske Ord menes der: Krig! Det er dette, man plejer at kalde „*Hullet i Folkeforbundspagten*“, og det er her, man senere har søgt at sætte ind med nye Bestemmelser, Traktater og Sikkerhedsforanstaltninger, først *Genèveprotokollen*, der faldt for Englands Modstand, saa *Kellogpagten*, der fordømmer al Krig, men ikke viser nogen Vej til at undgaa den, og saa *Generalakten*, der sluttelig sender alle Spørgsmaal for Haagdomsto-

len eller for en Voldgiftsret. Den sidste er af stor Betydning, men er, for at faa saa mange Stater med som muligt, ledsaget af saa mange elastiske Bestemmelser og Muligheder for Forbehold, at heller ikke den helt stopper „Hullet“. —

Men hvis nu en Stat ikke retter sig efter Reglerne og blæser Folkeforbundet og alle dets Mæglingsforsøg en lang March?

Ja, saa træder Pagtens § 16 i Kraft. For det første betragtes det som en Krigshandling mod samtlige Forbundsmedlemmer, som derfor forpligter sig til at afbryde enhver Forbindelse med den lovbrydende Stat, standse al Handel og finansiel Virksomhed, med andre Ord: iværksætte en Blokade i Lighed med den Tyskland efterhaanden blev Genstand for under Krigen.

Endvidere lover de øvrige Stater at hjælpe hinanden økonomisk imod de Forholdsregler, den fjendtlige Stat muligvis træffer.

Og endelig det vanskelige Punkt om militær Afstraffelse. Herom hedder det: Det er Raadets Pligt i saadanne Tilfælde at foreslaa de forskellige interesserede Regeringer, med hvilke land-, sø- og luftmilitære Styrker, Forbundsmedlemmerne hver for sig skal bidrage til Tilvejebringelsen af de Militærstyrker, der skal anvendes for at haandhæve Forbundsforpligtelserne.

Det, man her skal mærke sig, er, at der ikke er tillagt Raadet nogen absolut Myndighed, det kan kun i Spørgsmaalet om de militære Magtmidler til Afstraffelse *foreslaa*. Om Staterne saa vil rette sig efter Forslaget, ja det er overladt til hver enkelt Stats eget Forholdsbefindende.

De egentlige Magtmidler til at tvinge Folkeforbundsreglerne igennem mangler altsaa. Pagtens Fædre vovede ikke at gaa videre til Dannelse af en international Hær, eller bare en international Generalstab. Man skabte et Grundlag, en Begyndelse til et videregaaende Arbejde for at bilægge alle Tvistigheder ad *fredelig* Vej.

Folkeforbundet er — det kan enhver se — et saare skrøbeligt Bygningsværk; der skal ikke meget til for en skønne Dag at rive det hele over Ende, saa Krigen som en

stor Pansertank igen kan mase hen over Landene og lægge alt øde bag sig.

Alligevel har dette mangelfulde Apparat til Fredens Op-
retholdelse nu virket i 11 Aar og i den Tid ikke een, men
mange Gange haft Lejlighed til at gribe ind i en Konflikt
imellem et Par Stater og standse den i Opløbet. I Løbet af
de første 10 Aar har den internationale Domstol i Haag haft
30 Sager til Behandling, og Folkeforbundsraadet har i samme
Tidsrum grebet ind i 20 Tilfælde, undersøgt Sagen, foreslaaet
et Forlig eller truffet en Afgørelse, som saa har bragt Striden
ud af Verden. —Vel har disse Sager ikke alle haft Mulighed
for at blive til virkelig farlige Konflikter, men naar man tæn-
ker paa den stadige Uro, der er i Luften, og paa, hvordan i
1914 en Revolverkugle i Serajevo var den lille Begyndelse,
der drog hele Verden ind i en Krig, saa forstaar man, hvor
vigtigt det er at have en Organisation, der kan gribe ind med
det samme.

Som et Eksempel paa de Konflikter, Folkeforbundet har
grebet ind i og bilagt, kan man nævne Striden mellem *Græ-
kenland* og *Bulgarien* i 1925.

DEN GRÆSK-BULGARSKE KONFLIKT.

Den begyndte Torsdag d. 22. Oktober 1925 med, at en
græsk Vagtpost paa Grænsen ind til Bulgarien blev dræbt.
Dette medførte en Aktion fra græsk Side, først Skydning paa
bulgarske Soldater, og derefter græske Troppers Indrykning
i Bulgarien. Situationen var alvorlig. Den græske Hærledelse
havde besluttet et Angreb mod en bulgarsk By Petrich, det
skulde finde Sted om Morgenen d. 24. Kl. 8,30.

Dagen efter Grænseskydningen, altsaa den 23., gjorde
den bulgarske Regering Anmeldelse til Folkeforbundets Ge-
neralsekretær. En Time senere afsendte Raadets Præsident
(det var den Gang Briand) et Telegram fra Paris:

„Raadets Præsident til den græske og den bulgarske
Regering.

Generalsekretæren har i Overensstemmelse med § 11
sammenkaldt et særligt Raadmøde førstkommende Mandag

i Paris. Raadet vil der undersøge hele Spørgsmaalet sammen med Repræsentanter for Grækenlands og Bulgariens Regeringer. Indtil da véd jeg, at mine Kollegaer ønsker, at jeg skal minde de to Regeringer om de højtidelige Forpligtelser, de som Medlemmer af Folkeforbundet har paataget sig til ikke at føre Krig, og om de alvorlige Følger, der er fastsat for Brud herpaa.

Jeg opfordrer derfor de to Regeringer til øjeblikkelig at give Ordre til at standse alle militære Operationer og føre Tropperne tilbage bag de respektive Grænser.

Briand.“

Det er senere blevet oplyst, at den Ordre, som den græske Regering efter Modtagelsen af Briands Telegram afsendte fra Athen om at standse Fjendtlighederne, naaede til Fronten d. 24. Kl. 6 om Morgenen, kun 2½ Time før Angrebet skulde gaa for sig. Altsaa faa Timer senere — og Ordren vilde ikke have kunnet standse et Slag med Tab af Menneskeliv og Ødelæggelse af Værdier for begge de stridende Lande.

Briands Telegram gik ikke ind paa Spørgsmaalet om Ret eller Uret. Det gjaldt i første Omgang blot om at standse Fjendtlighederne. Ligeledes om Mandagen, da Raadet kom sammen i største Hast (Sveriges Udenrigsminister maatte tage Flyvemaskine for at naa frem rettidigt), var det dette Spørgsmaal, man først og fremmest behandlede. Da Bulgariens Repræsentant vilde til at forklare, afbrød Briand ham med Ordene:

„Det eneste, Raadet ønsker at vide nu, er, om Grækenlands og Bulgariens Regeringer retter sig efter vore Henstillinger.“

Da Svarene ikke var tilfredsstillende, vedtog Raadet en fornyet Henvendelse til de to Regeringer:

„Raadet er ikke overbevist om, at de militære Operationer er ophørt og Tropperne trukket tilbage bag de nationale Grænser. Det paalægges derfor de to Staters Repræsentanter inden 24 Timer at underrette Raadet om, at den

bulgarske og den græske Regering har givet deres Tropper ubetingede Ordre til at trække sig tilbage bag de respektive Grænser, og inden 60 Timer om, at alle Tropper er trukket tilbage, og alle Fjendtligheder ophørt. — —“

Yderligere paalagde Raadet Frankrig, England og Italien hurtigst muligt at sende Officerer til den paagældende Egn for at paase, at Raadets Ordre blev udført, og saa give Raadet Meddelelse derom.

De udsendte Militærattachéer afsendte den 28. om Aften følgende Telegram til Raadet:

„Afrejst d. 27. var vi i Stand til at naa frem til Krigskuepladsen i Nat Kl. 2 takket være Ekstratog stillet til vor Disposition af den jugoslaviske og den græske Regering. Vi kom i Forbindelse med den græske og den bulgarske Hær og meddelte dem mundtligt og skriftligt vore Ordre. Begge Parter forpligtede sig udtrykkeligt til 1) at afholde sig fra yderligere Fjendtligheder og 2) at meddele Tropperne, at enhver Genoptagelse af Skydningen vilde blive straffet paa det strengeste. — Med Hensyn til de græske Troppers Tilbage-trækning, som begyndte i Dag ved Middagstid, og som vi for Artilleriets og Rytteriets Vedkommende selv iagttog, har den græske Hærledning paataget sig at afslutte den inden for den af os fastsatte Tidsfrist, d. v. s. inden Kl. 8 i Morgen d. 29.“

Et senere Telegram meddelte saa, at de græske Tropper havde fuldført Rømningen af bulgarsk Landomraade uden noget Uheld, og at Militærattachéerne vedblivende overvaagede Situationen, indtil de bulgarske Tropper havde besat hele Omraadet igen.

Da først Krigsfaren var afværget, blev den græsk-bulgarske Konflikt en ganske almindelig politisk Sag af den Slags, der efter Paktens Regler kan indankes for Raadet. Der blev sendt en Undersøgelseskommission over til Skuepladsen for Begivenhederne. Efter 3 Ugers Forløb indgav den sin Beretning, hvori Ansvaret for de forskellige Fejltrin bestemtes, Erstatningssummen fastsattes, og forskellige Forholdsregler til Afværgelse af lignende Tilfælde foresloges.

Begge Parter vedtog Raadets Beslutning og sendte senere Indberetning til Raadet om Udførelsen af Bestemmelserne. —

Ja, saadan gik det med en Konflikt mellem to smaa Lande. Men Behandlingen er mønstergyldig for, hvorledes slige Sager for al Fremtid burde kunne behandles.

DEN KINESISK-JAPANSKE KONFLIKT 1931.

I Striden mellem Kina og Japan kan det allerede nu siges, at Begivenhederne, takket være Japans Brud paa Forpligtelser, udvikler sig helt anderledes end i den græsk-bulgarske Konflikt. Der er ikke her Tale om øjeblikkelig Lydighed, men om Udflugter, Fortolkninger, Betingelser — og saa forøvrigt den gammeldags Metode med Krudt og Kugler.

Stridens Genstand er *Mantshuriet*, Kinas nordligste Provins, et Omraade paa 1,000,000 km² eller større end Norge-Sverige. Indtil op mod det 20. Aarhundrede et øde Land, yderst tyndt befolket, Hjemsted for Røverbander. Omkring Aarhundredskiftet fik Russerne Koncession paa Bygning af en Jernbane tværs igennem til Havnebyen Vladivostok, og nogle Aar senere en Stikbane Syd paa fra Harbin over Mukden til Port Arthur. Efter den russisk-japanske Krig 1904—05 maatte Russerne afstaa den saakaldte sydmantshuriske Bane til Japanerne, en Strækning fra Changchun, 324 km Syd for Harbin, til Port Arthur.

Disse Baneanlæg og Bevogtningen af dem hidførte saa ordnede og rolige Forhold i Provinsen, at en mægtig Indvandring tog fat og siden er fortsat, i de senere Aar med ca. 1 Million aarlig. Befolkningen bestaar nu af nær ved 30 Millioner, hvoraf 90 pCt. Kinesere, Resten Koreanere, Japanere og Russere. Landet er frugtbart og egner sig til Agerbrug, og, hvad der er særlig betydningsfuldt, der er righoldige Kul- og Jernlejer, noget Japan ganske mangler i sit Hjemland. Japan, der kontrollerer hele den kinesiske Jernproduktion, har ogsaa Mantshuriets Jernminer i sin Magt. Ogsaa Kulminerne i Sydmantshuriet, der i 1928 producerede 8,750,000 Tons, ejes af Japanere. Desuden er Mantshuriet med den stærkt voksende Befolkning blevet et godt Marked, hvor Japan i stedse højere Grad trænger frem.

Der er altsaa Grunde nok for den lille krigeriske gule Mand til at sikre sig Landet, ikke blot som Interessesfære, men som Besiddelse. Men her støder det sammen med Magter.

Mod Nord og langs den østsibiriske Bane ud til Vladivostok opererer *Russerne*, som i 1929 havde deres Sammenstød med Kina i den Anledning. Det unge nationale Kina, der kæmper for hele det kinesiske Riges Uafhængighed af de fremmede Magter, søgte ogsaa at dæmme for Sovjetruslands Indflydelse. Den oprækkende Krig afværgedes imidlertid, begge Parter erklærede at ville respektere Kelloggspagtens Fordømmelse af Krig, og Forholdene ordnedes ved fredelig Overenskomst.

Hidtil har dette nye Kina ikke vovet at optræde mod Japans Overgreb, naar undtages en kraftig Boykotning af japanske Varer under Verdenskrigen. Japan er for stærk og ligger for næved. Og Japan har paa sin Side frygtet for en Genoptagelse af denne økonomiske Kampmetode.

Nu synes det imidlertid, som om Japan har set sine Interesser truet i for høj Grad. Og det har snedigt valgt Tidspunktet til at gribe ind. Den ulyksalige Borgerkrig mellem egenraadige Generaler har stadig undergravet det nye Kinas Kraft, og for nylig har en Oversvømmelse af et uhyre Omfang, der har gjort flere Millioner hjemløse og kastet dem ud i Hungersnøden, trukket den kinesiske Regerings Opmærksomhed bort fra alle Planer om Kamp mod de fremmede.

Japans Udgangspunkt er Jernbanezonen, et Landomraade paa begge Sider den sydmantshuriske Bane. Paaskuddet er, at japanske Borgeres Liv og Velfærd er truet af Røverbander og af kinesiske Nationalister. Og saa er alt i Orden til militær Indgriben. Før Verdenskrigen skulde der ikke engang *saa* meget til, for at en Stormagt greb ind og forøgede sin Magt paa det gamle Kinas Bekostning. Men nu er der dette Folkeforbund med sin højst generende Indblanding, og der er alle disse Traktater og Pagter, man har maattet skrive under for Velanstændigheds Skyld. Det er meget besværligt, at en Stormagt skal være nødt til at komme med

indviklede Forklaringer og lyve saa meget; man tør naturligvis slet ikke indrømme, at det er Krig, man er begyndt paa.

At Japan tænkte saadan, fik man et klart Indtryk af, da Kinas Repræsentant i Raadet, Dr. Sze, midt under det ordinære Møde i September indbragte Klage over Japan.

Hvad der egentlig var sket til at begynde med, var det vanskeligt at blive helt klar over. Nogle faa Meter af Banelagemet var sprængt bort nær Mukden. Japanerne sagde, det var Kineserne, og disse sagde, det var japanske Spioners Værk for at fremkalde Uroligheder. Nok var det, Japanerne havde besat Mukden og andre vigtige Byer, afvæbnet og opløst nogle kinesiske Tropper og beklagede sig nu over Røveriuvæsen af de Bander, som de afvæbnede Soldater temmelig naturligt var blevet forvandlet til. Paa Grund af dem kunde de japanske Tropper ikke trækkes tilbage. Japan klagede ogsaa over antijapanske Optøjer i andre kinesiske Byer. Saadan var Stillingen.

Raadet søgte at hidføre en Forhandling mellem de to stridende Parter under Raadets Ledelse, men Japan nægtede at forhandle paa anden Maade end direkte med Kina, idet de erklærede hele Sagen for et „privat Anliggende“.

Raadets Opræden var yderst forsigtig, ja næsten ydmyg. Man bad Japan trække sine Tropper tilbage og gaa ind paa at lade en international Kommission overvaage Rømninngen af de besatte Omraader. Japan gav et henholdende Svar, og Raadet vedtog at se Tiden an og mødes igen den 14. Oktober.

Ved Raadets offentlige Møde denne Dag var Salen fyldt til Trængsel, en Mængde Pressefolk og Diplomater overværede Forhandlingerne, hvori deltog Frankrigs, Englands og Italiens Udenrigsministre.

Dr. Sze klagede atter over Japan og sluttede: „Folkeforbundspagten og Kelloggpagten er de to Ankre, hvortil vi har fortøjet vort Statsskib, og ved hvis Hjælp vi haaber at kunne ride Stormen af.“

Den japanske Repræsentant Yoshizawa svarede, at de militære Forholdsregler, Bombekastning iberegnet, var nødvendige for at forsvare japanske Borgere i Mantshuriet. Han

gentog Kravet om en direkte Forhandling med Kina alene. — Dette kunde Kina ikke gaa med til, saa længe der stod en fjendtlig Hær i Landet.

De Forenede Stater havde meddelt Raadet, at de gerne vilde medvirke i denne Sag, hvis de fik en Indbydelse, men nu hengik en Dag med Diskussion herom, fordi Japan nægtede at gaa med til det. Omsider enedes man dog om en Fortolkning, der tillod Amerika at være med, og den følgende Dag bød Briand saa Amerikas Repræsentant velkommen i Raadet.

Paany redegjorde Dr. Sze for Kinas Krav: 1) Rømning af de besatte Omraader. 2) En neutral Kommission til Kontrol heraf. 3) Erstatning for Ødelæggelserne. 4) Oprettelse af en fast Voldgiftsdomstol til Behandling af fremtidige Strids-spørgsmaal i Mantshuriet.

Raadet vedtog nu at udsætte sit næste Møde til den 16. November, og følgende Resolution blev fremsat: 1) Japanerne skal inden 16. November trække alle sine Tropper tilbage til Jernbanezonen. 2) Kineserne skal sikre japanske Borgeres Liv og Ejendom og ophøre med antijapansk Agitation. 3) Derefter direkte Forhandlinger mellem Japan og Kina.

Efter at Dr. Sze og Japaneren Yoshizawa havde indhentet Instrukser fra deres Regeringer, blev Resolutionen vedtaget af alle — undtagen Japan, der fremsatte Krav om først at faa Forhandling med Kina om visse „grundlæggende Principper“. Hvilke disse var, kunde Raadet ikke faa oplyst. Kina nægtede at gaa ind derpaa, men erklærede sig rede til at underkaste sig en Voldgiftsdom.

Hermed sluttede Mødet. Næste Møde den 16. November.

Stillingen er da, mens dette skrives, denne, at den kinesiske Regering har opført sig pinligt korrekt, paa det nøjeste fulgt alle Regler og Forskrifter i Folkeforbundspagt, Kelloggspagt og andre Traktater, medens Japan ganske har tilsidesat dem.. Saa langt fra at rykke ud af Mantshuriet er Japanerne tværtimod rykket frem, saa at de nu nærmer sig det russiske Baneomraade og truer med at drage Sovjetrusland ind i Konflikten.

Dermed er en Skæbnetime inde for Folkeforbundet. For

første Gang staar det over for en saakaldt 1. Klasses Krig. Hvad vil det gøre?

Har Japan den 16. November ikke vist Vilje til Opfyldelse af Raadets Krav, skal Pagtens § 16 træde i Kraft, først og fremmest alle Folkeforbundsmedlemmernes fuldstændige Boykotning af Japan. En saadan økonomisk Krig vil, især hvis Amerika deltager paa Folkeforbundets Side, være særdeles virkningsfuld. Men Spørgsmaalet er, om Raadet tør gaa saa vidt, eller rettere om de forskellige Stormagters Regeringer ikke har saa store Vanskeligheder selv, at de lader Japan gøre, hvad det vil, og dermed giver det nye internationale Retssystem et skæbnesvangert Stød. — —

Nogle af os vil maaske sige: „Ja, lad saa det ryge! Det er jo alligevel bare en Sæbeboble, det vil aldrig blive en livskraftig Virkelighed, der kan bygges paa!“

Dertil er at sige, at det bestemmes til syvende og sidst af *Folkeviljen* rundt om i Landene. Er den vaagen og holder Vagt om det Fredsbolværk, Verdenskrigens Ragnarok fik Folkene til at skabe, saa vil Angrebet prelle af. Idéen kan lide Nederlag, men den kan ikke gaa til Grunde.

Fredsbolværket er endnu saare skrøbeligt. Det er let at finde Mangler ved Folkeforbundet og dets Arbejde, men det er nu engang Vejen, der skal gaas, om Folkenes Samfund ikke paany skal forvandles til hærgende Horder. Og vi er — selv i vort lille Land — gennem vor Tilslutning til Idéen og den enkeltes Vilje til Arbejdet, med til at brolægge den Vej, Fremtidens Folk skal vandre ad.

ERIK B. NISSEN.

DEN DANSKE FOLKEHØJSKOLE I NUTIDEN.

Foredrag holdt ved Det trettende nordiske Skolemøde i København fra 6.—8. August 1931 paa Mødets sidste Dag.

VED næsten alle de nordiske Skolemøder har der været holdt Foredrag om Folkehøjskolen. Og ogsaa ved dette Skolemøde har man vist Folkehøjskolen det Hensyn at opfordre en Højskolemand til at tale om den danske Folkehøjskole. Det er nok værd at sige Tak for, navnlig naar man tager i Betragtning, at Højskolemænd i Danmark ikke i stort Tal deltager i disse Skolemøder.

Men jeg gaar til mit Emne. Det er nu 87 Aar, siden den første danske Folkehøjskole blev rejst, og ser man tilbage over Højskolens Historie, maa man sige, at Fortiden er glørværdig nok. Højskolen har længe hørt til vort Lands Seværdigheder. Kommer der en Japaner her til Danmark, skal han gerne se et Andelsmejeri, Carlsbergbryggerierne, en Højskole og en Landbrugsskole, et Husmandssted og til sidst Tivoli. Og saa har han jo set Danmark.

Vi Højskolefolk mangler til visse ikke Ros.

Den kendte københavnske Præst Hans Koch udtalte for nogle Aar siden, at den grundtvigske Bevægelse havde faaet Slagside. Paa den ene Side var der Højskolen, der var lykkedes i den Grad, at den stod med Verdensberømmelsens Palmer i Hænderne, og paa den anden Side en Række Menighedsraad, som jog Landet rundt i Automobiler og Hurtigtog for at finde en grundtvigsk Præst, men fandt ikke altid, hvad de søgte.

Nu véd jeg ikke, om dette med Slagsiden er rigtigt, men jeg nævner Udtalelsen for at gøre opmærksom paa, at Be-

rømmelse savner den danske Højskole ikke. Ja, nu og da kan Højskolen blive saa overroset, at en Højskolemand næsten ledes derved.

Men alligevel, vi er her og agter ogsaa at blive her, og vi tror ogsaa, at vi har noget værdifuldt at bringe Ungdommen. Og lad mig i denne Forbindelse gengive en Udtalelse, fremsat af en Mand, der havde et kendt og godt Navn i hele Norden og før Resten ud over Nordens Grænser. Det er den nylig afdøde Professor Edvard Lehmann, jeg tænker paa. Hans sidste Bog handlede om Grundtvig. Det er sagt, at denne Bog er hans bedste. Og selvfølgelig giver han ogsaa her en Omtale og en Vurdering af Højskolen. Lehmann stod venligt forstaaende overfor Højskolen, men til visse ikke ukritisk, og hans Dom faar ikke mindre Vægt derved. Han siger bl. a. disse Ord om den: „Selv hvor der ikke læres noget bestemt, selv hvor det hørte glemmes, saa har det dog været hørt, har gaaet sin Gang gennem Sjælen og aabnet en Dør, som var lukket. Interesser er vakt, Udsigter øjnede, Stemninger stegne, som vil mindes, Toner indsungne, som klinger efter. Sporene, der sættes, er ikke Kundskaber og Færdigheder, men et fornyet Liv. Hvad dette har affødt, derom fortæller Danmarks Opløstring i Folkeliv og Menneskeværd, i Handel og Vandel, i Landbrug og Økonomi. . . . Alt dette var utænkeligt uden den Folkevækkelse, Folkeoplysning og Folkeledning, som Højskolen tog i sin Haand. Og ingen bestrider mere, hvad dette har haft at betyde.“

Ogsaa i denne Udtalelse kan der siges at være alt for megen Ros, men der er ogsaa Sandheder deri, som enhver Højskolemand kan bekræfte.

Det var nu Fortiden.

Men Nutiden da. Svarer den til Fortiden? Og kan der gro en Fremtid ud af den?

Naar en aandelig Bevægelse lever længe nok til, at det tredje Slægtled staar for Styret, kommer den tit ind i en farefuld Tid. Og det kan vel siges, at den danske Højskole nu befinder sig i dette farlige Tidsrum. Den har naaet sit tredje Slægtled. Og Farerne derved er lette nok at se.

Der er den Fare, at Bevægelsen er kommet saa langt

bort fra det oprindelige, fra de friske Kildevæld, hvoraf de første Banebrydere drak Styrke og Mod, er kommen saa langt bort derfra, at det, der oprindeligt gav Bevægelsen Kraft og Fremgangsevne, nu ikke har samme Magt over Sindene som før.

Og der er den Fare for det tredje Slægtled, at Modstanden mod Bevægelsen er bleven langt mindre end tidligere, for der har jo ogsaa været Modgangstider for Højskolen. Der skal ikke det samme Mod til at tage en Gerning op inden for Bevægelsen som før. Det bliver let at komme med, og det absolutte Kald til Gerningen kan somme Tider mangle. Kold følte dette absolutte Kald, da han i Halvtredsernes Begyndelse — i Aar er det 80 Aar siden — rejste sin Højskole. Og Højskolemændene, der tog fat efter 1864, følte dette Kald. De gik ind til det fuldkomne uvisse. De kunde ikke vente at faa almindelig Anerkendelse for deres Arbejde. De begyndte smaat og fattigt, men de ejede Kaldet, Kaldet fra Gud til at virke for dansk Ungdom. Kold følte sig kaldet, og han mer end nogen anden fik Lykke til at give Grundtvigs Højskole-tanke Form og Indhold.

Hvad var det da Kold bragte? Det nye ved Kolds Højskolegerning var Livsmeddelelsen; han levede selv i en aandelig Verden, som han gerne vilde dele med andre. Og gennem det levende Ord, det Ord, der er Oplevelse i, bragte han Bud fra sin Verden til de unges Hjerter. Gennem de Vidnesbyrd, han hentede fra Historien, fra Poesiens Egne og vel navnlig fra Kristenlivets evige Verden, delte han sin Livsanskuelse med sine unge Tilhørere. Hans Højskole var præget af det historiske, poetiske, kristelige.

Dette er det oprindelige i Højskolens Historie.

Det var paa det Grundlag, at Trier holdt Højskole, det var herudfra Ludvig Schrøder og Jens Nørregaard virkede, for at nævne nogle af de største Navne. En engelsk Kvinde, der i Halvfemsernes Begyndelse besøgte Ernst Triers Højskole, skriver, at Triers Foredrag var Dagens Hovedbegivenhed. Det er jævnt og hjerteligt, siger hun, og handler hyppigt om Kristendom, men jævnt ogsaa om historiske Begivenheder eller Spørgsmaal vedrørende Sjælelivet, men i hvad han saa

tager frem, er der altid noget, der henvender sig til Hjertet hos Tilhørerne.

Det er igen det samme Billede. Det er ikke først og fremmest en Kundskab, der gives, men en Livsbetragtning tilsigtes.

Dette er det oprindelige.

Men er det saa ogsaa Grundlaget for Højskolens Gerning i Nutiden? Er det stadig det oprindelige, der præger Højskolens Arbejde?

Den danske Højskole i Nutiden frembyder et broget Skue. Selvfølgelig stræbes der ved alle Skoler efter at give Eleverne nyttige Kundskaber i saa rigt et Maal, som den korte Tid tillader. Men nogen Enshed er der slet ikke Tale om. Timeplanerne er sikkert højst forskellige. Ved én Skole lægger man særlig Vægt paa et Fag, ved en anden Skole er et andet Fag skudt i Forgrunden som det væsentlige.

Og et aandeligt Enhedspræg har den danske Højskole til visse heller ikke. Vi har Højskoler, som adskillige vel sagtens vil kalde gammeldags, vi har Indre Missionsskoler, hvor det kristelige især præger Arbejdet. Og der findes Gymnastikhøjskoler, en Diakonhøjskole, en international Højskole, Borups Højskole og to socialistiske Højskoler, og maaske kan Fremtiden bringe nye Grene paa Højskolens Træ; der har i mange Aar været Tale om en Højrehøjskole, og i Sommer var der inden for Venstres Ungdom Forslag fremme om at oprette en Venstrehøjskole.

Det kan nok kaldes broget. Men det viser jo ogsaa, at man fra mange Sider har forstaaet, hvor megen Værdi der var i Grundtvigs Tanke om at give de unge Mulighed for atter at sidde paa Skolebænk.

Men i alt dette brogede vil det oprindelige Grundpræg ogsaa være at finde. Ikke saaledes, at Højskolen nu, i Dag, ligner Fortidens helt. Der er sket store Forandringer baade i det ydre og med Hensyn til Undervisningens Indhold. Nutidsspørgsmaal er nu langt mere i Forgrunden end før. Der lægges i langt højere Grad Vægt paa nyttige Kundskaber nu end i Højskolens tidligere Tid. Men det oprindelige Grundpræg er endnu at finde. Der er en Fastholden ved det gamle, uden

at det nye glemmes. Højskolen kender Tidens Krav, men ogsaa dens Trang.

Men, spørger en og anden, er Nutidens Ungdom da ikke helt forskellig fra den Ungdom, der levede for 40, 50 og 60 Aar siden? Kan det nytte at indbyde den til en Højskole, hvor Grundpræget er det historiske, poetiske, kristelige?

Selvfølgelig er Nutidens Ungdom paa mange Maader forskellig fra Ungdommen for en Menneskealder siden. I det ydre især. Og den er ogsaa optaget af andre Spørgsmaal, nye og brændende Spørgsmaal.

Men der er Spørgsmaal, der aldrig ældes. Dagens Spørgsmaal skifter. I Dag er et brændende, i Morgen et andet. Men de store Spørgsmaal bliver, Spørgsmaalene om Liv og Død, om Livets Mening, de personlige Spørgsmaal. Eller som Kold sagde det: Der er tre Ting, unge Mennesker maa søge Svar paa: Hvorfra er vi kommet, hvorfor er vi her, og hvorhen gaar vi engang. Det er de Spørgsmaal, der aldrig ældes. De mødte Ungdom for 2000 Aar siden, de møder Ungdom i Dag og til alle Tider. Og det gælder for Højskolen om at være i Pagt med det, som aldrig ældes.

Og jeg tør paastaa, at Nutidens Ungdom ogsaa er lydhør for et Vidnesbyrd om disse Spørgsmaal. Jeg véd nok, at den lytter, naar der tales om sociale Tilstande, naar Nutidens store Verdensproblemer skildres, men den er ikke mindst lyttende, ja den bliver lyttende stille, naar Talen lyder om personlige Spørgsmaal. Og saa er vi ved den Kold'ske Linie: Det historiske, poetiske, kristelige.

Jeg véd nok, at der er Folk ogsaa i vore Dage, der er enig med hin Mand af Folket, som i sin Tid deltog i en Forhandling, da Falkenstjerne vilde oprette en Højskole i København, og som sagde, at en Draabe af Videnskabens Hav havde mere Værdi end en halv Bajer af det Livets Vand, Hr. Falkenstjerne serverede.

Og jeg véd ogsaa, at der er dem, der mener, at Højskolen efterhaanden maa vige for Fagskolen, vige for det nyttige og haandgribelige. Men jeg véd ogsaa, at Ungdommen i vore Dage har Trang til noget mere end det, Forstanden kan fatte og det nyttige.

Og skal vi dog ikke ønske vor Ungdom, at den ogsaa nu og i Fremtiden maa eje en kort Tid, nogle Maaneder, da alt det faglige og daglige træder i Baggrunden, og det almenmenneskelige bliver det væsentlige, det fællesmenneskelige: at vi alle lever Livet, og vi alle engang skal dø, ønske Ungdommen i Eje en kort Tid, nogle hastigt rindende Maaneder, i hvilke de unge glemmer Ploven og Høvlen, Roerne og Koen, alt det huslige og lever i det fællesmenneskelige, en Tid, da de føres ud af det daglige og faglige, da Hverdagen glemmes, og Søndagen med dens Højtid og Alvor er inde.

Er Ungdommen i vore Dage saa lykkeligt stillet, at den kan undvære dette? Jeg tror det ikke. Er det ikke saaledes, at alt det ydre, det materielle, det økonomiske, alt det, der hører Kroppen til, i høj Grad lokker og drager. Teknikken fejrer stadig nye Sejre, mærkelige store Opfindelser i den ydre Verden aabner straalende Udsigter. Og med Rette griber alt dette Ungdommens Sind. Men der er ogsaa hos Ungdommen en dybere Trang, en Hjertets Længsel bort fra alt det ydre. Og da er der ogsaa Brug for en Skole efter Kolds Linie.

Der er stadig Plads for en saadan Højskole. Ny Ungdom vokser til, ganske vist forskellig fra al anden Ungdom, men i det indre og væsentlige lig alle Tidens Ungdom. For nylig har en dansk Højskoleforstander udtalt, at fra hans Skoles Talerstol skal intet Vidnesbyrd lyde. Jeg tror, at han vil bygge sit Skolearbejde paa Studiekredse, og jeg skal ikke laste dette. Men jeg véd, at der endnu er Trang til at høre levende Tale om Historiens Vidnesbyrd og Poesiens og Kristendommens Bud til Mennesker. „Forældet aldrig blev Livets Tale“, som der staar i Jakob Knudsens Højskolesang.

Den danske Komponist Carl Nielsen fortæller et Sted i sine Erindringer fra sin Barndom og Ungdom, at hans Brødre og Søstre kunde være helt forvandlede, naar de gik hjem fra et Foredrag af Kl. Berntsen. Og han fortsætter: „Saa var det, som om alle Skygger var blæst bort, og det bedste kom op i dem. Øjnene var bleven klare, Kinderne røde, naar den ene kunde huske dette, en anden noget andet af det, han havde sagt. Og naar vi saa kom hjem, og mine Søstre

hjælp til at sætte Maden paa Bordet, skete det ligesom med Hengivelse og Lyst fra alle Sider.“

Det er det levende, det talte Ords Magt, der her er skildret. Og kan en Mand eller Kvinde føre Ordet, give levende Billeder fra Historiens Verden, skal han nok faa unge til at lytte, saa det bedste i dem vokser.

Og jeg søger atter til Carl Nielsens Erindringer. Han fortæller, at han i sine unge Dage var vant til at læse et Skillingsblad, „Revue“ hed det. Her fandtes yderst spændende Historier, der var Masser af Mord og Tyverier og Brande i det, han læste. Men en Dag gav hans Værtinde ham en Bog. De første ti Sider manglede ganske vist. Men han begyndte alligevel at læse i den. Morsom syntes han ikke den var. Der var jo ikke Spor af Mord, ingen Pinsler og Faldskærme og underjordiske Gange, ingen Redning i yderste Øjeblik. Men han blev dog ved at læse, og efterhaanden oplevede han noget mærkeligt. Det var som en stille men stærk Magt førte ham til et Sted, hvor han aldrig før havde været. Det, som stod i Bogen, rensede og styrkede som en tryk Søvn, der først afbrydes af Morgensolen en frisk Foraarsdag. Og da han var til Ende med Bogen, følte han Længsel mod de Personer, han havde læst om. Det var nogle af Blichers Noveller, der var falden i hans Haand. Poesiens Land havde aabnet sig for ham. Og jeg føjer til, at kan en Mand eller Kvinde faa Lykke til at føre de unge ind i Poesiens Verden, saa skal han nok opleve, at Poesiens evige Magt ogsaa i vore Dage kan gribe de unge og skabe ædel Lyst i deres Sind til at ligne det bedste.

Og endelig: Der er i det nye Testamente den kønne Beretning om den unge Mand, der kom løbende til Jesus og spurgte: Mester, hvad godt skal jeg gøre for at faa evigt Liv?“

Ogsaa hos vor Tids Ungdom lever det Spørgsmaal, ikke altid saaledes, at der spørges med Ord. Og Højskolens Mænd og Kvinder vilde glemme det vigtigste, om de ikke selv spørgende og vejledede prøvede paa at give Svar paa det Spørgsmaal.

Og saa slutter jeg med at nævne, hvad den svenske Skolebestyrerinde Frk. Anna Sandström engang sagde om

den danske Folkehøjskole. „Det, jeg elsker ved den danske Folkehøjskole,“ sagde hun, „er det, jeg vil kalde det historiske, poetiske, kristelige.“ Og hun sluttede sine Ord med en Bøn: „Slip endelig ikke dette.“

Jeg tror ikke, at den danske Højskole som Helhed er paa Vej til at slippe det. Vi er vel svage til at røgte Opgaven, men vi kender Opgaven. Og den Dag, den danske Højskole forlader dette, da kan dens Historie skrives. For da er dens Dage forbi. Men vi tror, at den endnu har en Gerning at gøre i vort Folk, og vi finder Haab for den i de stærke og sande Ord i Jakob Knudsens Højskolesang:

„Saa hæv dig Skole og frygt kun ej:
forædlet aldrig blev Livets Tale,
før trættes histude af Dans og Leg
paa Fjordens Tilje de Bølger svale.
Naar Hjertets Ager
Livsord modtager,
vi alt hærnede det Foraar smager,
som ældes ej.“

FRED. NØRGAARD.

FORAARSVANDRING.

DIGT AF CARL THOLSTRUP BAHNSON.

(Hidtil utrykt.)

Og veed Du, hvem jeg i Dag har mødt?
En Ven, vi har savnet saa længe!
Jeg gik gennem Lunden, hvor Regnen har blødt,
Men alting endnu er saa stille og dødt,
Og kom til det aabne Vænge;
Da strøg der saa liflig en Duft mig forbi,
Af bølgende Vinde baaren —
Der var Blomster og Solskin og Sang deri,
Det var Vaaren, selve Vaaren!

Og veed Du, hvad jeg i Dag har set?
To Øjne saa straalende klare!
Jeg veed ikke ret, hvad det er, der er sket,
Thi først har hun grædt, og saa har hun let
Og slet ikke villet svare;
Men just som hun flygted og løb mig forbi,
Da saa jeg et Glimt gennem Taaren —
Der var Blomster og Solskin og Sang deri,
Det var Vaaren, selve Vaaren!

AARET, DER SVANDT.

(BREV TIL GAMLE ANTVORSKOV-ELEVER).

ALLE taler i disse Tider om den økonomiske Krise, der nu ogsaa har naaet vort Land. Og underligt er det ikke, at der tales saa meget om den, saa haard som den er for mange.

I Sommer fik jeg Besøg af en gammel Kending. Han har ikke været Elev her, men paa en anden Skole. Nu er han et Stykke inde i Manddomsaarene. Men jeg husker ham godt fra de Dage, da han var i Begyndelsen af Tyverne. Han var den Gang den glædeste blandt de glade. Og nu en hel anden. Han har faaet Fod under eget Bord. Og har købt Ejendom i de gode Tider og altsaa efter de nuværende Forhold købt for dyrt. Krisen kom. Og nu havde økonomiske Bekymringer dræbt hans Munterhed og Glæde. Og som det er gaaet ham, er det gaaet mange. Jeg søgte at opmuntre ham, jeg sagde: Arbejd mere og spar mere. Og føjede til: Modet tabt, da er alting tabt. Men han svarede mig, at han virkelig baade arbejdede og sparede, og saa føjede han bittert til et Ord, han engang havde hørt: „Jeg glæder mig nu aldrig til noget, saa bliver jeg ikke skuffet.“

Alle Vegne taler man om Priser og Valuta. Mørkt ser det ud. Og ingen kan sige, naar lysere Tider kommer. Men nødtigt skulde det gaa saaledes, at de unge, angst for at blive skuffede, mistede Evnen til at leve i Forventning om det kommende, i Forventning om Lykke og Fremgang. Saa lumpent er Livet til visse ikke, at der ikke er noget at glæde sig til.

Men det er ikke nok at leve i Forventning og Drøm. Lykken kommer ikke af sig selv til os. Højskoleforstander Grønvald Nielsen, der døde for kort Tid siden, raadede mig for

mange Aar siden til at læse Zakarias Nielsens „Nye Tider“ for mine Elever. Det Raad har jeg fulgt. Der er et Sted i denne Fortælling, hvor den gamle, retskafne Skolelærer Lystrup siger: „Glem ikke at læse over paa Kapitlet om Pligterne mod Gud og Mennesker“. Ja, det er et godt Kapitel. Ikke alene at læse, men især at efterfølge. Og der rinder megen Glæde af at gøre sin Pligt. Indbildte Rettigheder har ingen Pris paa Markedet. Men den, der søger at blive dygtig og saa gør sin Pligt, han har Mulighed for at naa en hel Del af det, han drømte om at naa. Nylig saa jeg en Anbefaling, hvori der stod den Vending om en ung Karl: „Han er paalidelig om Morgenens“. Det vil sige, man kan stole paa, at han er paa sin Arbejdsplads i rette Tid. Det er et godt Vidnesbyrd. Dygtiggørelse og Pligtfølelse maa være i Drømmens Følge. Saa er der Mulighed for Lykke og Fremgang.

Men alligevel kan det gaa saaledes, at de mørke Tider kan overmande mange. Hvor meget der end arbejdes, hvor stærk end Pligtfølelsen er, mørk tegner Fremtiden sig alligevel. Og vanskelig kan det være at finde Trøst. Lad mig dog nævne nogle Ord af Præsten Morten Pontoppidan, der ogsaa for nylig er afgaaet ved Døden. Jeg husker saa tydeligt et Foredrag, jeg hørte ham holde. Han talte om at have Courage. Det er et fremmed Ord. Det kan vel oversættes saaledes: Nu Mod, trods alt. Bedst husker jeg Slutningen af Foredraget, et Billede, han brugte. Han fortalte et Minde fra sin Barndom. En Aften stod han ved Snoghøj Færgeskro sammen med sin Fader og saa Færgebaaden glide ud i Mørket og straks blive borte i det. Den skulde ud med Passagerer til Dampskibet, og om Bord i Baaden var hans lille Søster. Pastor Nansen fra Taps havde lovet at tage sig af hende. Men alligevel var det ængstende at se Baaden forsvinde i Mørket. Da lød Pastor Nansens kraftige Røst derudefra: Bare Courage! Og Pontoppidan føjede til: Jeg tænker mig, at Pastor Nansen, da han sagde disse Ord, tog min Søster ved Haanden.

Og saa sluttede han sit Foredrag med at sige, at vi Mennesker jo skal gennem mange Slags Nattemørke og Ensomhed, som faar os til at klage. Vor himmelske Faders

Evangelium til os ved Jesus Kristus fritager os ikke for Mørke og Klage. Men det lover os, at under Mørket vil vor Fader i Himmelen selv sidde ved Siden af sine Børn og holde dem i Haanden og sige: Bare Courage!

Jeg véd nok, at det er den sidste mørke Nat, der engang møder enhver af os, som Pontoppidan især tænker paa med disse Ord.

Men lad mig have Lov til at bruge Billedet i Forbindelse med de nuværende Besværligheder. Der er mange, der sidder forknytte og stirrer efter Lys i Mørket. Ogsaa til dem kan det siges: Bare Courage, nu Mod, trods alt! Det bringer ikke Krisen til at svinde, men det giver mere Mulighed for at komme igennem den.

O G saa kan jeg begynde paa min sædvanlige Oversigt over Aarets Begivenheder, store og smaa. Skulde én og anden uden for Elevkredsen finde paa at læse de efterfølgende Blade, vil det meste sikkert findes smaat. Og dog, for den, der var med i det, der skete, hører ogsaa de smaa Oplevelser med til at forme Billedet af det Skoleliv, Aaret gav os.

Vi lever til daglig mellem unge. Og der kan gaa Dage, uden at vi tænker paa og taler om Krisen. Men selvfølgelig mærker ogsaa Højskolerne og Landbrugsskolerne, at Tiderne er onde økonomisk set. Allerede sidste Vinter og i Sommer havde vi knap saa mange Elever, som vi har Plads til, og som vi plejer at have. Til Vinterskolen, der begynder om et Par Dage, er der indmeldt lige netop 100, og jeg ligefrem undrer mig over, at der kommer saa mange, naar jeg betænker, hvor smaa Indtægter Landbruget i Øjeblikket har. Naturligt er det, at vi i nogen Maade maa dele Kaar med de Kredse, hvorfra vi især har vore Elever.

ALLE gamle Elever véd, at Grundstenen til Antvorskov Højskole blev nedlagt paa Luthers Fødselsdag, d. 10. November 1908. Det var sidste Aar 22 Aar siden. Den Dag fejrer vi altid ved en Fest. Og vi havde sidste Aar den Glæde, at fh. Højskoleforstander Alfred Povlsen, hvis Fødselsdag

falder paa samme Dato, sammen med sin Familie fejrede Dagen her, saa vi kunde holde en tredobbelt Fødselsdag — jeg røber jo ikke nogen Hemmelighed ved at sige, at det ogsaa er min Kones Fødselsdag. Men da den 9. November var en Søndag, og den første Søndag paa en Skole tit kan føles lang og lidt kedelig for Eleverne, valgte vi — det kan naturligvis med Rette kritiseres — at holde Festen den Dag. Foruden Povlsens havde vi den Glæde at se adskillige fra den nærmeste Egn, saa vi var ca. 160 til Middag i Gymnastiksalen. Mange Taler blev holdt for Fødselsdagsbørnene, der fandt sig i at blive fejrede en Dag for tidligt. Jeg talte for Povlsen, og ogsaa Folketingsmand Arnth Jensen, der i sin Tid var Lærer paa Ryslinge Højskole, talte for sin gamle Forstander. Povlsen holdt en smuk Tale, og ogsaa Gaard-ejer P. Jørgensen og Bygmester Olsen havde Ordet.

VORT Julemøde holdtes som sædvanligt den tredje Tirsdag i December, d. 16.; der var saa mange Mennesker samlet, at Gymnastiksalen var fuldt besat. Sognepræst Johs. Fog-Petersen fra København havde lovet at tale, men maatte paa Grund af Sygdom sende Afbud. I hans Sted kom Missionær Bittmann fra Indien og holdt et fortrinligt Foredrag om Forholdene, navnlig for den kristne Mission, i det store Rige i Østen. Derefter talte Sognepræsten i Laurbjerg, Pastor Bjørnbak, som jeg har truffet sammen med ved Efteraarsmøder i Jylland. Jeg var glad ved at faa ham til at tale ved et Møde paa Skolen. Og jeg tror, at Forsamlingen var enig med mig deri.

Den 5. Januar havde vi en Sammenkomst for gamle Elever her fra Egnen. Der var knap nok mødt saa mange Elever som tidligere Aar, men dog tæt op mod Hundrede, skønt Snefygning nok kunde virke hindrende. Vi havde det fornøjeligt med Tale, Sang og Leg.

SKOLEN aabner ogsaa ofte sine Døre for Møder og Sammenkomster, som vi ikke selv indbyder til. Allerede den 16. November holdtes det sædvanlige Gymnastikstævne her.

Ca. 100 unge Gymnaster fra Sorø Amt, med den lidt ældre, men stadig ungdommelige Redaktionssekretær Karl Elnegaard i Spidsen, mødte her, og under Frk. Gudiksens og Kr. Rasmussens Ledelse gik det med Arbejde i Gymnastiksal og Foredragssal Dagen igennem.

Den 22. Februar lod De vestsjællandske Ungdomsforeninger afholde et Forhandlingsmøde her. Emnet var højaktuelt, nemlig dette: „Ungdommen 1931“. Indlederne var Højskoleforstander, Folketingsmand Julin og Sognepræst Kragh-Müller. I den efterfølgende Forhandling deltog Pastor Warring, Nissen, Friskolelærer Ankerstrøm, Laursen og jeg. Nogle Uger efter, den 9. Marts, var De vestsjællandske Ungdomsforeninger igen Indbyder til en fornøjelig Sammenkomst her. Skønt Vejret langt fra var indbydende, var der dog mødt en anselig Skare Ungdom. Og de forskellige Ungdomsforeninger besørgede selv Underholdningen. Nogle unge fra en Forening spillede et lille Lystspil, unge fra en anden Forening sang flerstemmige Sange, og en stor Kreds af unge fra en tredje Forening dansede Folkedanse, alt meget fornøjeligt og nydeligt. Ved det efterfølgende fælles Kaffebord blev der talt af Lærer Witthaus og mig.

I VINTERENS LØB havde vi adskillige Gæster, som glædede os med Foredrag. Sognefoged Hans Eriksen, Als, der talte i nogle sønderjydske Foreninger her paa Egnen og havde sit Standkvarter her, talte d. 29. November om sin Deltagelse i Verdenskrigen, og skønt hans udprægede alsiske Tungemaal maaske nok lød lidt fremmed for én og anden, var Fremstillingen saa levende, at alle maatte følge med. Den 11. Februar havde vi Besøg af Folketingsmand J. P. Nielsen, der bor og er valgt i Sønderjylland. Han talte om Arbejdet for at hjælpe tyske Børn under og efter Krigen, et Arbejde, han selv virksomt tog Del i. Den 18. Marts talte Dr. Seefeld fra Dornfeld i Galizien om Forholdene dér. Forstander Kristensen, Sydsjællands Landbrugsskole, holdt den 25. Marts Foredrag om Fremtidsudsigter for Landboudommen.

A F andre Gæster nævner jeg Fru Forstanderinde Edla Kojonen fra Lahti Folkehøjskole i Finland. Fru Kojonen var her i flere Dage og fulgte Undervisningen. Hun havde ikke gæstet os før, men kom dog ikke som en fremmed. Jeg har kendt baade hendes Mand og hende siden 1912, mest hendes Mand, Forstander Rope Kojonen. Allerede ved

Edla og Rope Kojonen.

det nordiske Højskolemøde i Roskilde 1912 sluttede vi Venskabskab med hinanden, og to Gange har han besøgt os her paa Antvorskov. Og jeg hørte adskilligt om hans Gerning i Lahti, Finlands største Folkehøjskole. Da Fru Kojonen rejste fra os for at besøge andre Skoler, aftalte vi, at vi skulde mødes med hende og hendes Mand ved det nordiske Højskolemøde i Askov om Efteraaret. Men i Juni fik vi det triste Budskab, at Kojonen var død af en ondartet Blodsygdom, i en alt for tidlig Alder, synes vi. Jeg lader gengive et Billede af ham og hans Hustru, taget i April 1931.

VORE Elever havde i Vinterens Løb Lejlighed til at overvære et Par store Møder i Slagelse. Den 23. Februar hørte vi fh. Statsminister Madsen-Mygdal tale i Kongressalen om Landbrugskrisen efter Indbydelse af den stedlige Landbo-

forening. Der var vel 2000 Mennesker til Stede. Den 7. Marts holdt „Sorø Amtstidende“ sit aarlige, store Husmandsmøde i Landmandshotellets Sal. Ogsaa til dette Møde fik vi venlig Indbydelse og hørte Forstander Tormod Jørgensen, Høng Husmandsskole, holde et smukt Foredrag om sin Fader, Forstander Anders Jørgensen, der i sin Tid fik de første Husmandsrejser sat i Gang. Senere talte Sognefoged Hans Eriksen, og Overlærer Valdemar Kierkegaard læste op.

Jens lærer at cykle.

O G endelig havde vi naturligvis i Vinterens Løb adskillige fornøjelige Udflugter; allerede den 20. November vor Sorøtur. Det maa vel — i en Tid, da Evnen til at gaa synes at være paa Retur — nævnes, at ikke mindre end 32 foretog Turen hjem — det er 18 km — til Fods. Den 28. Februar var ikke mindre end 62 af vore Elever paa Tur i København, og under Nissens kyndige Ledelse naaede de paa en enkelt Dag at faa adskillige af Hovedstadens Seværdigheder at se. Vi, der var hjemme, aflagde Besøg i „Sorø Amtstidende“s Bogtrykkeri. En Dag i Marts besaa vore Elever Svineslagteriet og Langes kendte Cigarfabrik. Begge Steder blev de modtaget med stor Venlighed.

OG saa havde vi jo ogsaa megen Fornøjelighed hjemme. Naar Skolearbejdet gaar godt, giver dette jo den største Glæde, baade til Lærere og Elever. Men ogsaa i Fritiden havde vi megen Glæde. Her maa jeg nu nævne, hvad jeg burde have sagt for længe siden, at vi ved Vinterskolens Begyndelse fik to nye Lærere, Kjeldsen og Kortsen. De var nylig kommen ud af Essen paa Silkeborg Seminarium og faldt godt ind i vore Forhold. Kjeldsen spillede ved Morgensangen og fik dannet et Musikorkester paa ialt 12 Mand, og saa er dog vor Jens, der fik Lov til ved Prøverne at spille med paa sin lille Barneviolin, ikke regnet med. Det synes mig, at Kjeldsen opnaaede et smukt Resultat med sine Musikere, og de glædede os adskillige Søndagftener med Musik, og ogsaa Sangkoret, ligeledes ledet af Kjeldsen, underholdt os adskillige Aftener.

I MARTS Maanedes Slutning fik saa endelig Solen Magt, saa Sne og Frost maatte vige, og snart kunde vi tælle, hvor mange Skoledage vi havde tilbage.

Søndag den 29. Marts havde vi indbudt Elevernes Forældre til at besøge os. Vi havde den Glæde, at mange kom, ialt var der ca. 150 fremmede. Først saa vi Gymnastik, to Hold, under Kjeldsens og Karlsens Førerskab, viste, hvad der var opnaaet i Vinterens Løb. Og det var ikke lidt. Senere samledes vi alle til Middag i Gymnastiksalen. Her vekslede Tale med Sang. Blandt dem af de fremmede, der havde Ordet, nævner jeg: Nielsen, Snedgaarden, Carl Jensen, Bækkegaard, Fr. Frederiksen, Slimminge, Fru Nielsen, Snedgaarden, Fru Olsen, Badstrup, Povl Rasmussen, Lyderslev, Andersen, Kirkelte o. fl. Senere underholdt Musikorkesteret og Sangkoret os, og ved Titiden sluttede vi med „Dejlig er Jorden“, en god Dag rigere.

Nogle Dage efter, d. 31. Marts, rejste Eleverne, efter at vi Aftenen i Forvejen havde haft en Afskedsfest med dem.

Ved Vinterskolens Slutning maatte vi desværre ogsaa sige Farvel til Kortsen, da vi om Sommeren ikke har Brug for to unge Lærere. Vi kunde gøre det med Tak for godt Ar-

bejde. Kortsen er i Vinter Lærer paa Vestbirk Efterskole, hvor han ogsaa kan faa Brug for sin Uddannelse i Sløjd.

II APRIL sker der jo skolemæssigt set intet. Dog maa jeg omtale en Sammenkomst vi havde d. 29. April. Den vedrører i høj Grad Skolens Tilværelse. I vort Aarsskrift 1921 har jeg udførligt gjort Rede for, hvordan denne Egnens Befolkning og enkelte uden for Vestsjælland, ialt ca. 250 Kvinder og Mænd, indbetalte paa min Konto i Landbobanken ca. 45,000 Kr. Dette Laan skulde være rentefrit alle Dage, men fra December Termin 1931 afbetales med 2000 Kr. om Aaret. Det var et Laan, som min Kone og jeg var glade for, og det havde været vanskeligt for os at købe Skolen uden denne Støtte. Og vi saa ogsaa i denne Hjælp en venlig Hilsen til os, fordi vi havde bestemt os til at overtage Skolen.

Nu er saa ti Aar gaaet. Vi har aldrig — det er vor Fejl — indbudt de mange, der hjalp os, til en Sammenkomst. Men nu syntes vi, at der var en passende Lejlighed til at gøre det. Den 29. April havde vi da en fornøjelig Sammenkomst, ved hvilken Bidragydere og deres Hustruer, ialt ca. 350, samledes med os til en Middag i Gymnastiksalen. Her bragte jeg en Tak for den gode Hjælp, og Bygmester Olsen, der er Formand for det Udvalg, der blev nedsat af Bidragyderne, talte for Skolen. Siden samledes vi til en Slags Generalforsamling, ved hvilken jeg meddelte, at det nu efter 10 Aars Forløb var mit Ønske at forrente den Kapital, som af Bidragyderne var indsat i Skolen. Derefter fulgte en lang Forhandling, hvori mange deltog, og Resultatet af Forhandlingen blev, at det enstemmigt vedtoges, at det i sin Tid tegnede Laan, der nu altsaa forrentes, skulde blive staaende i Skolen, dog saaledes, at de Bidragydere, der ønsker det, kan faa deres Andel udbetalt. Men der er altsaa dannet et Slags Fond til Sikring af Skolens Forbindelse med Egnens Befolkning, og det Fond kan blive til Nytte baade for Befolkningen ved Forstander-skifte og for den nye Forstander, der til sin Tid skal overtage Skolen.

Ved Sammenkomsten blev der som sagt holdt mange Taler. Men én, der var skrevet, blev ikke holdt, og den er

endda paa Rim. Forfatteren gav mig den senere, og jeg til-
lader mig at gengive et lille Afsnit af den:

„Men ved Antvorskovs tause Ruiner lever Hans Tausens Minde,
sænker sig dybt i Sjælen hos hver ærlig dansk Mand og Kvinde,
ved Tanken om Lyset, Hans Tausen med Ildhu i Hjerterne tændte,
da han som Discipel af Luther hjem fra Wittenberg vendte.

Og som Kongeborg vi alle jo Antvorskov kender,
véd, at Frederik den Anden her fested med sine Venner.

Ja, ligesom man ved Hellig-Anders Navn let tænke vil paa Føllet,
vil man ved Frederik den Andens Navn altid tænke lidt paa Øllet.“

SØNDAG d. 10. Maj holdt vi Møde i Anledning af Som-
merskolens Begyndelse. Gymnastiksalen var smykket
med friske, grønne Bøgegrene; ialt var der en Forsamling
paa ca. 300, og blandt
dem mange gamle
Elever. Nissen talte
om, hvad Fortællin-
gerne i Mosebøgerne
betyder for os, og jeg
om Værdien af at eje
et Fædreland og et
Modersmaal. Mange
af de gamle Elever
blev til Aftensmad, og
senere legede vi og fik
endda Tid til at gaa
en lille Tur til Jern-
banebroen, inden vi
igen samledes ved
Kaffebordene.

Æbletræerne ved Dammen blomstrer.

Tidligt kom Pinsen
i Aar, Pinsedag var d.
24. Maj. Mange af
vore Elever tog til de-

res Hjem eller besøgte Slægtninge. Men der var dog ca. 40
hjemme. Pinsedags Eftermiddag tilbragte vi alle ved Stran-
den, bade kunde vi naturligvis ikke, men der var alligevel
dejligt derude. Vi spiste til Aften i Strandhuset. Den føl-

gende Dag var Lærerne Ledere paa en fornøjelig Tur i Rutebil med Besøg i Bjærnede, Fjenneslev og Ringsted Kirker.

Med Fjenneslev Kirke som Baggrund.

Grundlovsdagen fejredes ved en Skovtur, og Taler holdtes af Lærerne.

Forfriskning i Skoven Grundlovsdagen.

Den 9. Juni havde vi i dejligt Vejr vor Sorøtur. Den Tur har vi altid megen Glæde af. I Aar kom saa som et godt Tillæg til den en Indbydelse til at bese Husholdningsskolen. I Skolens smukke Festsal var der dækket Chokoladeborde.

Sejltur paa Sorø Sø.

og her talte Forstanderinden, Frk. Vestergaard, om Arbejdet paa en Husholdningsskole.

Et Par Uger efter, Søndag den 28. Juni, aflagde 32 af Eleverne under Karstensens Førerskab et vellykket Besøg i København.

○ GSAA Sommeren gav os forskellige kærkomne Besøg. Den 1. Juni gæstede Frk. Rattenborg fra Jaruplund i Mellemslesvig os med en Del af sine Elever og spiste til Middag sammen med os. Længere hen i Juni havde vi nogle Dage Højskolemanden Dr. David Palm fra Folkehøjskolen i Fränsta i Sverige paa Besøg. En Dag glædede han os med at tale om den svenske Digter Fröding. Sct. Hansaftensdag aflagde Sorø Husholdningsskoles Forstanderinde, Lærerinder og Elever, ialt 60, en Genvisit hos os. Først var vi en Tur i Ruinerne. Senere samledes vi til Aftensmad; vore Elever dansede Folkedanse under Frk. Nielsens Ledelse, og da Da-

Ungdom fra Sorø og Antvorskov.

gen begyndte at svinde, vandrede vi alle til Lergravene, hvor Blus afbrændtes. Midsommersangen og andre Sange blev sungne, og et Par Hekse optraadte ogsaa. Til sidst hængede vi os om Chokoladebordene i Gymnastiksalen, og baade Frk. Vestergaard og jeg takkede for den gode Dag.

ALLEREDE et Par Dage efter havde vi igen Besøg, ogsaa kærkomment. Det var 14 engelske Købmænd, der navnlig sælger danske Slagterivarer, som gerne vilde se en Højskole. De havde besøgt vort udmærkede, moderne indrettede Slagteri i Slagelse, og Slagteriets Direktør, Mehlsen, og dets Formand, Simon Ellegaard, var deres Ledsagere ved Besøget her paa Skolen. Jeg viste rundt. Mit Engelsk er meget mangelfuldt, men heldigvis var en af de fremmede nogenlunde danskkyndig og kunde oversætte mine Forklaringer. Det gik saare godt, men en enkelt Gang fremkom der dog en fornøjelig Misforstaaelse. Vi gik i en af Skolestuerne forbi et Billede af Grundtvig, og ihukommende, at vore Gæster handlede med dansk Flæsk, sagde jeg henkastet, idet jeg pegede paa Billedet: „Ja, det er den Mand, der er Fader til det gode danske Flæsk, Englænderne faar.“ Senere ved en Middag, hvortil man var saa venlig at indbyde mig, vilde den danskkyndige Englænder kort fortælle sine Rejsefæller, hvad man havde set paa Skolen. Og om Grundtvig forklarede han da, at han var den første danske Svineproducent i større Stil!

DEN nye Kredslæge i Slagelse, Dr. Fog, gjorde os en Dag mod Sommerskolens Slutning den Glæde og Nytte at tale paa Skolen om kunstigt Aandedræt, og gjorde det udmærket. Dr. Fog har lovet mig, at han engang imellem, naar hans Tid tillader det, vil tale til vore Elever om Emner, der ligger inden for hans Omraade.

IAAR opgav vi at holde vort sædvanlige Sommermøde den tredje Søndag i Juni. Sagen var den, at det store Dyrskue i Slagelse, der samler Masser af Mennesker, skulde afholdes i de to foregaaende Dage. Og saa fandt vi det rettest at op-

Et Hjørne af Antvorskov Ruiner.

give Mødet. Der er jo Grænser for, hvad Folk kan overkomme at være med til. Nu gik det imidlertid saaledes, at Dyrskuet — vist nok paa Grund af Mund- og Klovsyge — maatte aflyses, men da det skete, var det for sent at skaffe Talere til et Møde.

MEN vort Elevmøde afholdt vi. Det er jo ganske afgjort vor bedste Festdag Aaret rundt. Vi gik og var lidt spændte paa, om der vilde komme saa mange, som der plejer. Det koster jo at rejse, og Tiderne opfordrer til at spare. Men Tilslutningen blev større end vist nogensinde før. Allerede den 4. Juli kom ca. 50 „gamle“ Elever langvejs fra. Efter Aftensmaaltidet sang Nissen og Kjeldsen Gluntar, og Aftenen sluttede med Jordbær i Teltet.

Om Søndagen kom saa de store Skarer, ialt gæstede ca. 650 gamle Elever os den Dag. Vejret var smukt og varmt.

Mødet begyndte om Formiddagen med Gudstjeneste og Altergang i Liselunds Kirkesal ved Pastor Oluf Olsen, Vemmelev. Og senere samledes den store Forsamling til Middag i Spiseteltet paa Skolepladsen.

Efter Middagen var der Tid til at opfriske gamle Minder, og ved Kaffeboardet holdt Elevforeningen Generalforsamling. Formanden, Gaardejer, Landbrugskand. Carl Chri-

stensen, oplyste, at Foreningen nu har ca. 1900 Medlemmer. Kassereren, Karstensen, fremlagde Regnskabet, hvis Balance var 6267,97 Kr. og udviste en Kassebeholdning paa 2705 Kr. I Understøttelse til Elever paa Antvorskov Højskole var der i Aarets Løb anvendt 965,00 Kr.

Til Bestyrelsen genvalgte Formanden, Carl Christensen, og nyvalgte Frk. Gunver Thomsen, Besser Præstegaard, Samsø, Parcellist Johannes Petersen, Sadserup, og Vagn Hansen, Sædder. De to Revisorer, Gmd. Aksel Christiansen, Sadserup, og Povl Linderskov fra Stevns, genvalgte.

Derefter samledes man i Gymnastiksalen, hvor Nissen talte om Kammeratskab og Venskab, Th. Laursen om Sindets Indstilling under Livets Tilskikkelser og jeg om Højskolens Arbejde som en Hjælp for Kirkens Gerning.

Ved Aftensbordet blev der bragt Hilsener fra gamle Lærere og Elever, og jeg mindedes i en lille Tale den unge Sønderjyde Andreas Petersen, der var Elev paa Skolen sidste Vinter og nylig pludselig afgik ved Døden.

Desuden talte bl. a. Gdr. Carl Christensen.

Efter Aftensbordet sang de nuværende Elevers Sangkor under Kjeldsens Ledelse nogle flerstemmige Sange, og Lærerinder, Lærere og Elever fremstillede H. C. Andersens: Svinedrengen og Folkevisen: Hr. Oluf han rider, alt meget nydeligt med Haven som smuk Ramme.

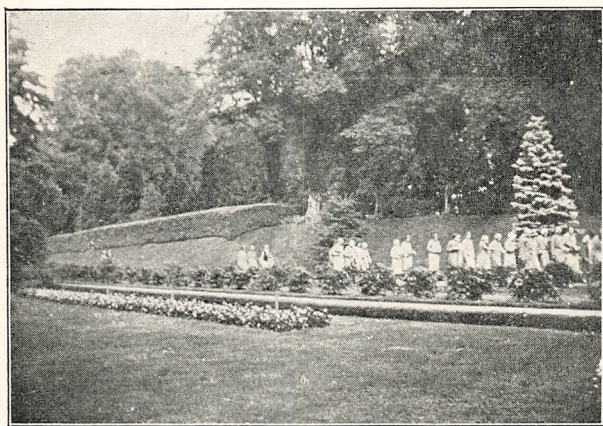
Mange skulde nu bryde op, og jeg samlede i en lille Tale Dagens Indtryk, og vi sang: „Dejlig er Jorden“.

Ogsaa det gode Vejr var medvirkende til at gøre Dagen smuk og festlig.

ET PAR DAGE efter var hele Skolen indbudt til at gæste vore Venner i Hyllerup, P. Jørgensens og hans Hustrus Hjem og Ansgar Tønnings. Og som ofte før havde vi ogsaa den Aften det saare fornøjeligt. Ved Midten af Maanedens aflagde vi et lignende Besøg paa Bjergbygaard, hvor Elevforeningens Formand og hans Hustru og P. Kristensen og hans Hustru var vore gode Værter. Ogsaa den Aften husker vi med Tak. Vore nærmeste Venner i Slotsalléen, Bygmester Olsens, viste Skolen den Venlighed at indbyde os alle til en

Sammenkomst. Vejret var lunt og stille, saa vi kunde op- holde os i Haven. Her underholdt Nissen os, og Forfriskning blev nydt i det frie.

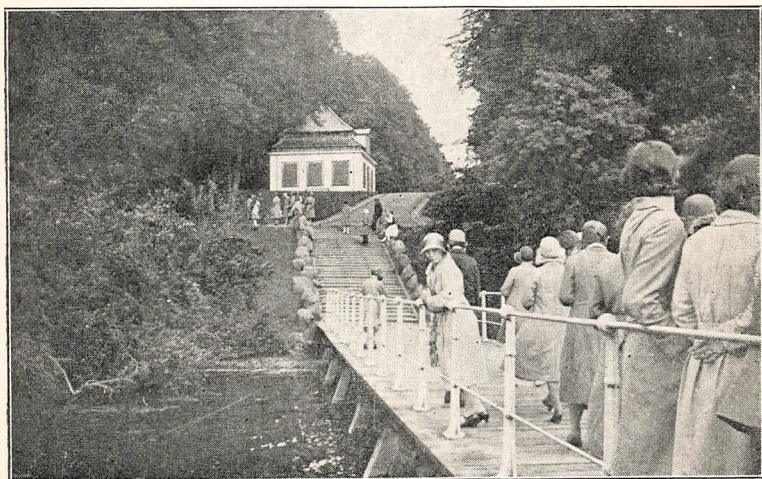
ENDELIG har jeg endnu at omtale vor Stortur, som jeg vist plejer at kalde den. Vi vaklede mellem en Sveriges- tur, Møens Klint og Nordsjælland; det sidste Sted sejrede, og tog vi da i store Ruteautomobiler af Sted om Morgenen den 16. Juli, Skolens Sommerfødselsdag, der saaledes fejredes borte fra Skolen. Usædvanlig billigt kan en saadan Tur gøres ved Hjælp af de moderne Køretøjer, og meget mere kan ses, end hvis man benytter Tog, hvad jeg ikke siger uden Bedrøvelse, da vi jo egentlig skulde støtte vores allesammens Statsbaner. Men altsaa, vi kørte i Ruteautomobiler, og vi havde haft den Glæde at modtage Indbydelse til at gæste to Elevhjem i Nordsjælland. Vort første Stoppested var Ros-

Fra Storturen: Gennem Frederiksborg Slotshave.

kilde Domkirke, en Times Tid opholdt vi os der og kørte saa til Langager Mejeri, hvor vi blev overordentlig gæstfrit modtaget. Desværre gjorde en lidt for kraftig Regnbyge Afskeden lidt brat, men vi havde dog spist vor Middagsmad i Tørvejr og faaet en kærkommen Forfriskning ovenpaa, og jeg tør nok sige, at Humøret var højt trods Regnvejret. Saa kørte vi hurtigt til Hillerød, og et Par Timer vandrede vi rundt i

Frederiksborg Slots skønne Sale, hvor Danmarks Historie fra de gamle Tider til Nutiden taler til én. Og videre gik Turen til Fredensborg, hvor den smukke Slotshave vakte alles Beundring. Ogsaa Slottet fik vi forevist. Og efter at vi havde spist vor Aftensmad i det grønne — Vejret var igen bleven smukt — satte vi Kursen mod Lillerød, hvor et andet Elevhjem gæstfrit aabnede sig for os. Og godt var det, at Bageren

Fra Storturen: Broen ved Esrom Sø.

i Hillerød havde saa mange Stuer og Lokaler, at vi kunde komme under Tag, for nu Tog Regnen fat igen med stor Voldsomhed, og vi var nær regnet inde i Lillerød. Men der var nok af Gæstfrihed, og jeg véd ikke, hvad Billede jeg skal bruge om de Mængder af rigtige Konditorkager, vi her blev præsenterede for, og trods den megen Væde manglede der heller ikke Humør. Vi kunde alle til sidst samles i det smukke Bagerilokale, og her bragte jeg en Tak for den venlige Gæstfrihed.

Oprindelig var det Meningen, at vi skulde have sluttet Dagen med at overvære en Friluftsforestilling i Dyrehaven. Og vi havde glædet os dertil. Jeg tror, at det var „Hagbart og Signe“, som stod paa Programmet, men allerede ved Midt-dagstid blev Forestillingen aflyst.

Nu gik saa Hjemturen om ad København med Besøg i Grundtvigkirken paa Bispebjerg, hvor Laursen gav nogle Oplysninger om det smukke og vældige Bygningsværk. Inden man forlod Taarnkirken blev: „Kirkeklokke, mellem ædle Malme“ sunget. Og Kl. 11½ var alle igen hjemme, og Turen var gennemført uden mindste Uheld.

SØNDAG d. 26. Juli havde vi indbudt Elevernes Forældre til at besøge os. Og mange kom, ikke alene fra Sjælland, men ogsaa fra Møen, Fyn, ja selv fra Sønderjylland. Først viste to Hold Gymnastik under Frk. Vandalls og Frk. Niensens Ledelse. Senere samledes vi igen i Gymnastiksalen til Middag, ialt ca. 300. Her talte bl. a. Gaardejer P. P. Bladt fra Sundeved, som var min Elev i V. Vedsted for mange Aar siden, og hvis Datter var Elev her, Bygmester Olsen, Pastor Petersen, Løgstør, og ogsaa jeg sagde et Par Ord. Om Aftenen gentog Lærerinder, Lærere og Elever Fremstillingen af Svinedrengen og Hr. Oluf fra Elevmødet.

Og snart kom saa Afskedsdagen. Om Aftenen den 30. Juli havde vi en god Sammenkomst med Taler og Sange, ogsaa med en Sang skrevet for Anledningen. Og den følgende Dag rejste Eleverne.

I DE FØLGENDE 14 Dage boede en Del Liselundgæster paa Skolen. Min Kone og jeg tog til København til nordisk Skolemøde, senere til Stranden, og ogsaa Lærere og Lærerinder drog bort fra Skolen. Men i Maanedens Slutning samledes vi alle til det nordiske Højskolemøde i Askov — ja, Kjeldsen undtagen. Han er nu Realskolelærer i Ryomgaard, men vi mindes baade ham og hans Arbejde her med Tak.

I Askov var samlet — en hel Uge, fra 31. Aug. til 5. Septbr. — ikke mindre end ca. 350 Højskolefolk fra alle Nordens Lande, flest naturligvis fra vort Land, men ogsaa mange fra de øvrige Lande, ca. 20 fra Finland, ca. 35 fra Norge, ca. 60 fra Sverige og to fra Island. Det var 11te i Rækken af nordiske Højskolemøder og hidtil det største. Og jeg tror, at vi alle rejste fra Mødet styrkede til vor fælles Gerning.

DAGEN før Mødet begyndte i Askov holdt vi vort Ringkøbing-Elevmøde paa Siggaard ved Muldbjerg. Herfra deltog Karstensen, Nissen, min Kone og jeg. Ca. 100 gamle Elever fra Ringkøbing Amt var samlede. Nissen og jeg talte. Vi var taknemmelige for Dagen, ogsaa for den store Gæstfrihed, vi mødte paa Siggaard.

Søndag den 6. Septbr. holdtes et lignende Møde i Ribe for gamle Elever fra Ribe Amt og tilgrænsende Dele af Nord-slesvig. Oprindeligt var Mødet ansat til den 27. September. Men da Udvalget, der ordner Mødet, fik at vide, at vi mødte saa mange her fra Skolen i Askov, blev Mødedagen ændret og Meddelelse sendt ud derom til de Deltagere, som kunde samles. Denne Forandring havde desværre til Følge, hører jeg, at nogle, der ikke havde faaet Bud om Ændringen, mødte i Ribe d. 27. Ogsaa her var samlet op mod 100. Karstensen og jeg talte, og vore to Lærerinder og min Kone deltog ogsaa i Mødet. Vejret var dejligt, saa vi efter Foredragene kunde vandre en Tur sammen i den mindere og hyggelige By. Og ved det fælles Aftensmaaltid talte bl. a. Mads Hjuler, der er Formand for Udvalget. Niels Rosendal indbød til at lade Mødet afholde i Jernved næste Aar.

VORT EFTERAAARSMØDE holdtes Søndag d. 20. Septbr. og de to følgende Dage og havde godt Besøg. Den første Dag talte Højskolelærer C. P. O. Christiansen og jeg — mit Foredrag er optrykt her i Aarsskriftet. Det egner sig maaske ogsaa mere til Læsning end til Høring. Om Aftenen fortalte Redaktør Wellejus om Nationalsange og spillede dem. Mandag talte Magister Rosenkjær og Højskoleforstander Frede Aagaard, og Rosenkjær fortalte om Aftenen Rejseindtryk fra Rusland. Tirsdag holdt Biskop Ostenfeld og Kommunelæge, Dr. med. Kjer Petersen Foredrag, og Direktør Hejle læste om Aftenen Bjørnsons: Geografi og Kærlighed.

I OKTOBER Maaned havde vi et lille fornøjeligt Kursus. Allerede i Maj Maaned henvendte Formanden for Væstres Ungdoms Studiekredsudvalg sig til mig og forespurgte,

om vi her paa Skolen vilde give Plads til et Kursus i Studiekredsarbejde. Det sagde jeg med Glæde Ja til. Og i Dagene fra 25.—31. Oktober var her da samlet ca. 30 Deltagere (deriblandt én Kvinde) til et saadant Kursus. De var fra alle Egne af Landet. Der var hver Dag tre Timer, og for at give et Indtryk af Kursusets Indhold aftrykker jeg Programmet:

Andelsbevægelsen: Højskolelærer Niels Karstensen.

Bondestandens Historie: Højskoleforst. Arthur Petersen.

Folkeforbundet: Højskolelærer Nissen.

Ungdomsarbejdet: Højskolelærer Th. Laursen.

Politiske Personligheder i nyere Tid (C. Berg, Bojsen, P. Knudsen, Estrup, J. C. Christensen): Højskoleforst. Nørsgaard.

Et Par Aftener var der Forhandling om Studiekredsarbejdet. Alt gik meget fornøjeligt og godt. Den sidste Aften samledes vi til en lille Festlighed, ved hvilken der blev udtalt gode Ønsker for, at der mange Steder maatte komme et frugtbart Arbejde i Gang. Jeg maå maaske føje til, at jeg i min Tale ved Sammenkomsten udtalte, at jeg var glad ved, at vi med vore Lærerkræfter — og ved Arthur Petersens gode Hjælp — havde kunnet give de fornødne Studievejledninger, men i selve vort Højskolearbejde var det andre Spørgsmaal end disse, der traadte i Forgrunden som de væsentlige, selv om vi selvfølgelig ogsaa gav Oplysning om Samfundsspørgsmaal for vore Elever.

○ G saa tror jeg, at jeg nogenlunde retskaffent har gjort Rede for Aarets Tildragelser, lidt langt er det vel blevet, men en og anden har dog maaske fulgt mig, til jeg nu kan sætte Punktum.

Til sidst bringer jeg fra os alle her en venlig Hilsen til vore „gamle“ Elever med Tak for megen Trofasthed i det henrundne Aar.

Den 1. November 1931.

FRED. NØRGAARD.

SMAAMEDDELELSER.

ELEVFORENINGENS Bestyrelse bestaar af følgende: Gaardejer, Landbrugskandidat Carl Christensen, Slotsbjergby (Formand), Fru Margrethe Larsen, Ringe, Thorkild Clausen, Gislew (Næstformand), Fru Doris Andersen, Gram, Frk. Gunver Thomsen, Besser Præstegaard, Vagn Hansen, Sædder, og Johannes Pedersen, Sadserup. Foreningens Kasserer og Sekretær er Højskolelærer N. Karstensen. Revisorer er: Gmd. Aksel Christiansen, Sadserup, og Povl Lindersgaard, Lund.

AARSSKRIFTETS FORSENDELSE. Aarsskriftet vil atter i Aar blive udsendt uden Opkrævning, idet det forventes, at Medlemmerne selv vil indsende Medlemsbidraget paa vedlagte Indbetalingskort. Ved denne Ordning kan Foreningen spare en ikke ringe Del af de store Portoudgifter. *Alle Medlemmer bedes nu om — saa snart de har modtaget Aarsskriftet — at afsende de 2 Kr., som Indbetalingskortet lyder paa.* Hvis det ikke gøres straks, glemmes det let, og derefter følger Ulejlighed og Udgift med at sende en Postopkrævning.

Paa Bagsiden af Indbetalingskortets Kupon (paa hvilken der staar trykt: Medlemsbidrag) kan anbringes Meddelelser om Ændringer i Medlemmernes Hjemstedsadresse. Henvendelser angaaende Aarsskriftets Forsendelse og øvrige Foreningsanliggender sendes til Karstensen. Man bør samtidig opgive det Aar, man var Elev paa Skolen.

Elevforeningens Postkonto er Nr. 11593.

ELEV MØDER 1932. Elevmødet 1932 holdes som sædvanlig den første Søndag i Juli, Søndag den 3. Juli. De, der kommer om Lørdagen, er meget velkomne. Søndag begynder Mødet med Gudstjeneste Kl. 10.

Onsdag d. 17. Februar 1932 holdes en Sammenkomst for gamle Elever. Alle, der kan komme, er velkomne, en Madpakke bedes medtaget, Resten sørger vi her paa Skolen for. Mødet begynder Kl. 4. Paa Grund af forskellige Forhold bliver der i Aar ingen Nytaarssammenkomst for gamle Elever.

Elevmødet for Ribe Amt og tilgrænsende Dele af Sønderjylland holdes 1932 i Jernved. Meddelelse om, hvilken Dag det bliver, sendes

til hver enkelt Elev. Mads Hjuler, Sdr. Hygum, forestaar sammen med et Udvalg Ordningen af Mødet.

Tidspunktet for Elevmødet for Elever fra Ringkøbing Amt er heller ikke fastsat endnu. Ogsaa til dette Møde vil der blive udsendt trykt Indbydelse. Det holdes i Brejning.

ANDRE MØDER. Vort Julemøde 1931 holdes Tirsdag den 15. December. Stiftsprovst Johs. Fog-Petersen og Biskop Rud, Odense, taler.

Søndag den 8. Maj 1932 bliver der Møde i Anledning af Sommerskolens Begyndelse. Vort Sommermøde holdes Søndag den 19. Juni, og Efteraarsmødet begynder som sædvanligt den tredje Søndag i September, den 18. September, og fortsættes de to følgende Dage.

LÆRERKREDSEN. Ved Vinterskolen 1931—32 virker: Oscar Hansen, N. Karstensen, Johs. Kristensen, Th. Laursen, Erik B. Nissen, Fru Nørgaard, Fred. Nørgaard og Frk. Vandall. Ved Sommerskolen underviste foruden de ovennævnte (med Undtagelse af Oscar Hansen og Johs. Kristensen) Kjeldsen, Frk. Ninna Nielsen og Fru Inge Nissen.

FØLGENDE Blade og Tidsskrifter er fremlagte i Skolens Læsestue: Sorø Amtstidende, Vestsjællands Folkeblad, Sorø Amts Dagblad, Berlingske Tidende, Morgen- og Aftenudgaven, Aalborg Amtstidende, Aarhus Amtstidende, Flensborg Avis, Frederiksborg Amts Avis, Fyns Tidende, Hejmdal, Holbæk Amtstidende, Holstebro Dagblad, Horsens Folkeblad, Kalundborg Folkeblad, Maribo Amtstidende, Møens Dagblad, Nakskov Tidende, Næstved Tidende, Randers Dagblad, Ringkøbing Amts Dagblad, Ringsted Folketidende, Roskilde Dagblad, Samsø Folketidende, Vejle Amts Folkeblad, Vendsyssels Tidende, Vestkysten, Viborg Stifts Folkeblad, Østsjællands Folkeblad, Retsstatsbladet, Andelsbladet, Bavnen, Brugsforeningsbladet, Dansk Ungdom, Dansk Folkestyre, Højskolebladet, Vort Landbrug, Fremtiden, Ungdom og Idræt, Dansk Idræt.

ANTVORSKOV Højskoles Elevforening har nu ca. 2100 Medlemmer. En Del af Medlemslisten er i Aar trykt i Aarsskriftet. Resten vil følge næste Aar.

BIDRAG, der ønskes optaget i Aarsskriftet 1932, sendes inden 1. Juli til Forstander Nørgaard.

DETTE Aarsskrift er trykt i 2750 Eksemplarer.

ELEVERNES NAVNE OG HJEMSTED.

VINTERSKOLEN 1930—31.

Knud Toftegaard Andersen, Hvorup, Nr. Sundby.
Niels Andersen, Kauslunde.
Viggo Andersen, Kirkelte, Lillerød.
Svend Andersen, Tystrup, Fakse.
Holger Andersen, Rebekkavej 31², Hellerup.
Jens Bak, Røgen, Sporup.
Folmer Christensen, Kirke Stillinge, Slagelse.
Otto Christensen, Daglykkevej 15, Hvidovre.
Ejner Christensen, Broby, Sorø.
Holger Christensen, Jernbanegade, Løkken.
Chresten Christensen, Hovmarken, Hinnerup.
Jens Christensen, Harndrup.
Povl Christensen, Holtegaard, Haslev.
Helge Christensen, Mulstrup, Ringsted.
Ole Clausen, Kalø, Sakskøbing.
Frits Clausen, Hollingstedt, Dörpstedt, Sydslesvig.
Povl Davidsen, Skelund.
Søren Ejstrup Dalsgaard, Ny Ejstrup, Tornby.
Jens Frederiksen, Slimminge, Østervang.
Olav Friis, Flakkebjerg.
Henry Nielsen Gerding, Bromme, Munkebjergby.
Oluf Hansen, Haugbyrd, Ringsted.
Laurits Hansen, Vøjstrup, Nr. Broby.
Kristian Hansen, Baadslunde, Skelskør.
Peter August Hansen, L. Snøde, Snøde.
Holger Hansen, Halskov, Horbelev.
Christian Alex Hansen, Kvislemark Brugsforening, Sandved.
Hjalmar Hansen, Gamle Kloster, Slagelse.
Henrik Henriksen, Hellested, Haarlev.
Magnus Jensen, Nr. Hyllinge, Kirkehyllinge.
Svend Ejner Jensen, Sørbylille, Sludstrup.
Svend Jensen, Bækkegaard, Ølstykke.
Ejner Jensen, Margretelund, Lundby.
Holger Jensen, Sallerup, Lundby.
Henning Jensen, Vemmeløse, Flakkebjerg.
Jørgen Jensen, Testrup, Braaby.
Arne Jensen, Kalø, Sakskøbing.
Tage Johannesen, Tingjellinge, Dalmose.
Johannes Jørgensen, Bjernede, Sorø.
Gerner Jørgensen, Køng, Lundby.
Jørgen Jørgensen, Hegnsgaard, Nr. Broby.
Hans Aage Jørgensen, Skarpholt, Thureby

Harry Kristensen, Flauenskjold, Dybvad.
Mejnhardt Lamhauge, Lamhauge, Færøerne.
Thorkild Larsen, Sæby, Kirkehyllinge.
Gunner Larsen, Hesselholt, Borre.
Valdemar Larsen, Næsby Strand, Slagelse.
Harry Larsen, Aastofte, Asnæs.
Richardt Larsen, Veterslev, Vrangstrup.
Holger Larsen, Vridsløse, Næstved.
Povl Larsen, Hyldegaard, Gislinge.
Helge Larsen, Birkelygaard, Gislinge.
Hans Larsen, Vridsløse, Næstved.
Ulrik Larsen, Sandby, Vrangstrup.
Harald Lauritsen, Gimsing, Struer.
Aage Madsen, Vøjstrup, Nr. Broby.
Ejner Madsen, Viby, Nr. Aaby.
Jes Lauridsen Møller, Varho, Gørding.
Sigvard Holm Nielsen, Østerby, Tranebjerg.
Lars Nielsen, Havnelev, Rødvig.
Niels Oluf Nielsen, Skibbinge, Præstø.
Holger Nielsen, Byggaardsstræde 6, Køge.
Frede Snedgaard Nielsen, Kongsted, Rønnede.
Villy Nielsen, Viskinge, Værsløv.
Morten Nielsen, Bromme, Munkebjergby.
Frederik Nielsen, Pedersborg, Sorø.
Evald Nielsen, Hejreholm, Hillerød.
Niels Morten Nielsen, Evetofte, Melby.
Niels Harald Nielsen, Ulse Olstrup, Rønnede.
Laurits Nielsen, Kæderup, Helsingø.
Svend Nielsen, Kæderup, Helsingø.
Arne Damgaard Olsen, Flakkebjerg.
Georg Olsen, Gundestrup, Grevinge.
Jens Arnam Olsen, Badstrup, Kalundborg.
Erling Pedersen, Ølby, Køge.
Svend Nergaard Pedersen, Næsby Strand, Slagelse.
Ejner Pedersen, Jordløse, Svebølle.
Kristian Pedersen, Volstrup, Godthaab.
Ejner Pedersen, Kongsted, Dianalund.
Poul Petersen, Thorsbjerg, Nykøbing Sj.
Ancher Hedemark Petersen, Gimsing, Struer.
Karl Petersen, Biskopstorp, Ullerslev.
Richardt Petersen, Kirke Fjenneslev, Fjenneslev.
Gunner Petersen, Vanløse, Mørløse.
Knud Frydendahl Petersen, Eskelund, Brørup.
Knud Petersen, Gudumholm.
Andreas Petersen, Ullerup, Avnbøl.
Frode Petersen, Ulse Olstrup, Rønnede.
Otto Petersen, Vemmelev Mark, Forlev.
Iwer Petersen, Vestergade 30, Tønder.
Marius Rasmussen, Aunslev, Hjulby.
Ernst Rasmussen, Taaregaard, Ballerup.
Arne Rasmussen, Lyderslev, Storehedinge.
Hans Schøler, Jernved, Gredstedbro.
Ejnar Skovbjerg, Arnborg, Herning.
Erik Skovgaard, Kundby, Sandby.
Karl Sunke, Kældernæs, Bandholm.
Tage Sylvest, Sigerslevøster, Frederikssund.

Christian Søndergaard, Villerup, Bedsted.
Aksel Thesbjerg, Virket, Eskildstrup.
Vilhelm Thingskov, Ryge, Vinderup.
Marinus Thomsen, Lund, Rødvig.
Karl Thomsen, Haarby.
Johannes Thomsen, Ørslevvester, Fjenneslev.
Peter Toxværd, Marrebæk, Væggerløse.
Olav Verner, Holsteinsminde, Fuglebjerg.
Alfred Vestergaard, Nørrum, Hammerum.
Erik Wriedt, Blands, Bandholm.

SOMMERSKOLEN 1931.

Adda Aastrup, Gramby.
Andrea Abild, Gallehus, Møgeltønder.
Elisabeth Andersen, Lundemarksgaarden, Herfølge.
Elna Andersen, Kørslev, Kappendrup.
Gudrun Andersen, Lillerød.
Sofie Andreasen, Sonnerup, Nykøbing Sj.
Inga Asmussen, Ørslevunderskov, Ringsted.
Eli Bay, Næsby Strand, Slagelse.
Eli Bennebjerg, Sallinge, Højrup.
Karla Bladt, Stenderup, V. Sottrup.
Marie Boelskift, Ferritslev pr. Ullerslev.
Agnes Bruun, Skads, Esbjerg.
Agnete Brøndsted, Ubby, Jerslev.
Gertrud Brøndsted, Ubby, Jerslev.
Magda Christensen, Nybøl.
Maja Christensen, Vallund, Ølgod.
Kirstine Christensen, Vallund, Ølgod.
Anna Christensen, Ringe, Skamby.
Inger Christensen, Krøjerup, Knabstrup.
Amanda Christensen, Kastrup, Gramby.
Elly Christensen, Vemmelev, Forlev.
Helga Christensen, Bildsø, Slagelse.
Ellen Eggert, Lindelse, Illebølle.
Kristine Filtenborg, Sdr. Draaby, Mors.
Ingrid Fleng, Tingedal, Borbjerg, Holstebro.
Klara Fleng, Tingedal, Borbjerg, Holstebro.
Dagmar Gammelgaard, Doverholm, Lintrup.
Ingrid Gravesen, Oplev, Støvring.
Lovise Bonde Grønnegaard, Heden, Allested.
Sigrid Hansen, Skovgaard, Fakse Ladeplads.
Valborg Hansen, Elektricitetsværket, Nr. Brøby.
Erna Hansen, Lindegaarden, L. Næstved, Næstved.
Marie Hansen, Balshave, Neder Randlev.
Thyra Klarskov Hansen, Kirkehylinge.
Mie Hansen, Ærtebjerg, Frøslev, Storehedinge.
Tove Hansen-Ruth, Frederiksværkgade 10, Hillerød.
Aase Høyer-Svendsen, Toustrup Skole, Toustrup.
Elise Jakobsen, Stenbæksholm, Næstved.
Rigmor Jensen, Kirkerup Mølle, Slagelse.
Astrid Jensen, Østergaard, Højby, Fyn.
Bodil Jensen, Gørslev, Østervang.
Petra Jensen, Næsby Strand, Slagelse.

Gudrun Jensen, Aast, Vandel.
Anna Jensen, Magleby, Borre, Møen.
Mary Johansen, Aardestrup, Støvring.
Verna Jørgensen, Hjelmsøllille, Herlufmagle.
Marie Jørgensen, Ferritslev pr. Ullerslev.
Esther Jørgensen, Illerup Mølle, Kalundborg.
Ellen Kjær-Nielsen, Ny Hjallesegaard, Hjallesø.
Gunhild Klæsøe, Humble Skole, Humble.
Mary Knudsen, O. Holluf, Odense.
Merry Grønfeldt Kornmaaler, Maarup, Nordby, Samsø.
Gerda Kristensen, Ubberup, Kalundborg.
Else Kristensen, Harndrup.
Anna Kristiansen, Tindinge, Espe.
Agnes Hyldig Krogh, Thorup, Nykøbing, Mors.
Karen Hyldig Krogh, Thorup, Nykøbing, Mors.
Ellen Lambert, Bildsø, Slagelse.
Ellen Langæble, Kværndrup.
Edith Larsen, Fakse Ladeplads.
Ragnhild Larsen, L. Karleby, Kirkehyllinge.
Elvira Larsen, Stengaarden, Haslev.
Karen Ravnsted Larsen, Tostrup, Stege.
Gertrud Larsen, Dømmestrup, Fangel.
Laura Larsen, Henneberg, N. Nebel.
Marie Larsen, Hørve.
Martha Larsen, Bransmark, Sorø.
Anna Louise Larsen, Baarse, Præstø.
Nanna Lorentzen, Frisvad, Varde.
Magda Lyngberg, Oplev, Støvring.
Karen Madsen, Vøjstrup, Nr. Broby.
Esther Madsen, Faarup, Lou.
Kristine Matthiesen, Avnbøl.
Else Mathiesen, Bernstorffsvej 129, Hellerup.
Marie Mikkelsen, Lundgaard, Gylling.
Nielsine Mogensen, Taarnum, Randers.
Hilda Greve Mortensen, Buggeshøj, Fjelsted, True.
Anna Mortensen, Nordby, Samsø.
Sigrid Nielsen, Taagerup, Helsingø.
Harriet Nielsen, Aalbæk, Borre, Møen.
Karen Nielsen, Hyllede Mark, Fakse.
Daghy Maagaard Nielsen, Bøvling, Faare.
Bertha Nielsen, Hejreholm, Hillerød.
Sigrid Nielsen, Fixvej 15, Næstved.
Marie Nielsen, Iingskoven, Tranehjerg, Østjyll.
Marie Nielsen, Lumbyholm, Aarslev.
Grethe Nielsen, Hillested, Maribo.
Daghy Nielsen, Kankbølle, Hjortshøj.
Marie Nørgaard, Gramby.
Astrid Olsen, Brandsby, Kappendrup.
Lyra Olsen, Gundsømagle, Roskilde.
Else Olsen, Valbygaards Skov, Frederikslund.
Agnes Olsen, Skæring, Hjortshøj.
Helga Linddal Pedersen, Espe.
Agnes Margrethe Pedersen, Varpelev, Klippinge.
Gerda Petersen, Vridsløse, Næstved.
Inger Petersen, Snertinge, Klarskov.
Ruth Petersen, Vesterbrogade 12, København.

Thora Poulsen, Herborg.
Else Præstgaard, Biersted.
Karoline Rasmussen, Drøs, Thorsø.
Gerda Rasmussen, Vinderslev, Kjellerup.
Margrethe Sandvej, Melsmark, Nordborg.
Johanne Schack, Spandet, Arnum.
Astrid Schjøth, Lindeballe, Gadbjerg.
Kathrine Schmidt, Østergade 30, Tønder.
Anne Margrethe Schmidt, Arnum.
Agnes Stadsgaard, Raasted, Bjerregrav.
Karen Steffensen, Vøjstrup, Nr. Broby.
Johanne Svanborg, Vust.
Jenny Søberg, Krarup, Espe.
Christiane Søndergaard, Bedsted, Thy.
Nina Sørensen, Bøel, Gørding.
Kirstine Sørensen, Gullerup, Sundby, Mors.
Margrethe Tangsgaard, Sir, Holstebro.
Else Thorsen, Stensved.
Margrete Vestergaard, Sdr. Stokholm, Sindal.

Regnskab for Antvorskov højskoles elevforening

for året 1. juni 1930 — 31. maj 1931.

INDTÆGT	Kr.	Øre	UDGIFT	Kr.	Øre
Kassebeholdning	2139	01	Porto m. v.	470	16
Medlemsbidrag	3726	00	Understøttelser (Sommeren 1930, Vin-		
do. fra Amerika	21	85	teren 1930—31	965	00
Gave fra 10 deltagere i „Vandrebog 1921“ ..	25	00	Årsskriftet	1312	14
Refunderet porto	19	60	Indkøb af emblemer	550	00
Forst. Nørgaard betalt for årsskrifter	115	00	Kassererens Løn	150	00
Solgt emblemer	135	75	Forskelligt	115	25
Renter	85	06	Beholdning	2705	42
Forskelligt		70			
	6267	97		6267	97

Antvorskov, den 14. juni 1931.

Niels Karstensen.

Ovenstaaende regnskab gennemgaaet og fundet rigtigt.

Sadserup, den 21. juni 1931.

Aksel Christiansen.

P. Lindersgaard.

MEDLEMSLISTE.

ÆRESMEDLEMMER.

Fru Cecilie Eggert Nielsen, Vedsted, Over Jerstal.
Pastor N. P. Nielsen, Vedsted, Over Jerstal.
Lærer Johan Otto Kyed, Dr. Primesvej 10³, København V.
P. Rydbert, Mulstrup, Ringsted.
Pastor H. P. Hansen-Lavind, Enderslev, Haarlev.
Salomon Nielsen, Ryomgaard.
Lærer Peder Johnsen Nielsen, Hovedskolen, Vraa.
Lærerinde Ester Møllerstedt, Liselund, Slagelse.
Pastor Nørgaard, Storehedinge.
Bygmester Johs. Olsen, Slotsalléen, Slagelse.
Inspektør Mørch, Sindssygehospitalet, Nykøbing S.
Fru Asta Jul Ebbesen, Realskolen, Ullerslev.
Provst Aage Møller, Lendemark, Stege.
Dagny Sandvad, Stauning, Skjern.
S. P. Hansen-Astrup, Fasanvej 34, Odense.
Pastor P. Augustinus, Jernved, Gredstedbro.

SOMMEREN 1909.

Fru Ingeborg Larsen, Rosted, Slagelse.
Margrethe Jensen, Stengade, Tullebølle.
Henriette Johansen, Humble.
Fru Anna Kristensen, Hemmeshøj, Forlev.
Fru Elise Kappel, Bjerggade 13, Sønderborg.
Benedichte Michelsen, Simmerbølle, Rudkøbing.

VINTEREN 1909--10.

Holger Christensen, Egerup, Skelskør.
Mads Harpøth, Nees, Vemb.
Bmd. Jens Chr. Jensen, Erdrup, Boeslunde.
Hans Jørgensen, Sjelstofte, Rødby.
Muremester Vilh. Jørgensen, Valbyvej, Slagelse.
Hans J. Nielsen, Hastrup, Præstø.
Niels Nielsen, Høllund, Vejle.
Bmd. Chr. P. Nielsen, Sandby.
Anders Nørgaard, Madum, Ulfborg.
Peter Ravnshøj, Skørpinge, Rødvig.

SOMMEREN 1910.

Kirsten Hallundbæk, Hodsager, Holstebro.
Ingeborg Hansen, Rosted Søndermark, Sludstrup.
Fru Johanne Nielsen, Rosted, Slagelse.
Laura Jensen, Sømark, Borre.

Fru Marie Nielsen, Svinggaard, Lou.
Oline Olsen, Lundforlund, Slagelse.

VINTEREN 1910—11.

Karl Theodor Andersen, Gudskov, Otterup.
Møller Frandsen, Arupgaard, Fjerritslev.
Frands Julius Jensen, Dyrlov, Præstø.
Jens Jensen, Løvsted, Bonderup.
Tømrer Andreas Jørgensen, Hans Tausenggade 1, Slagelse.
Niels Peter Larsen, Solvanggaard, Bøgesø.
Jens P. N. Mindegaard, Viby, Sjælland.
Peter Marius Nielsen, Rerslev, Ruds-Vedby.
Søren Nielsen, Jordhøj, Slangerup.
Gdr. Jørgen Pedersen, Sdr. Højrup, Pederstrup.

SOMMEREN 1911.

Mary Jørgensen, Vaarby Mark, Forlev.

VINTEREN 1911—12.

Chr. Andersen, Birkevang, Lille Skensved.
Karl Johan Andersen, Venslev, Rude.
H. P. Hansen, Negerstrupgaard, Gerlev, Slagelse.
Hans Nielsen, Kjærsangervej 19¹, Brønshøj, København.
Peter Petersen, Trellesvig, Rudkøbing.
Murermester A. Stilling, Dronning Dagmars Allé, Valby, København.

SOMMEREN 1912.

Fru Ane Petersen, Østergade, Slagelse.
Fru Kristiane Andresen (født Hansen), Nejs, Broager.
Fru Kirstine Mortensen, Industrikafeén, Nørresundby.
Anne Marie Jensen, Jelling Mark, Jelling.
Anna Jensen, Træden, Varde.
Sigrid Ravnshøj, Lund, Rødvig.
Fru Dagmar Larsen, St. Taarnby, Vallø.
Fru Kirstine Jensen, Erdrup, Boeslunde.
Thora Petersen, Harrested, Sludstrup.

VINTEREN 1912—13.

Gdr. Viktor Arildsen, Rykkerup, Sakskøbing.
Kristian Mortensen, Havrebjerg.
Kristian Pedersen, Birkegade 25¹, København N.
Tømrer Oskar Petersen, Holbergsgade 6, Slagelse.

SOMMEREN 1913.

Julie Kjeldsen, Ordrup, Skibby.
Laura Larsen, Gaasetofte, Kalundborg.

VINTEREN 1913—14.

Johan Peter Abel, Sjørring, Onsild.
Chr. Christiansen, Hømb, Ringsted.
Gdr. Poul Eskebjerg, Hindholm, Fuglebjerg.
Vilh. Kr. Hansen, Eskildstrup, Korsør.
Chr. Madsen, Skørpinge, Flakkebjerg.
Peter Mortensen, Vemmelev, Forlev.

SOMMEREN 1914.

Ida Koch, Lombardigade 6, København S.
Fru Kathrine Jørgensen (født Nielsen), Ormslev, Forlev.

VINTEREN 1914—15.

Theodor Godtfredsen, Tranderup, Skelskør.
Chr. J. Hansen, Ougtvad, Ruds-Vedby.
Martin Mindegaard, Dalby.
Tømrermester Aage Olsen, Sct. Mikkelsgade 8, Slagelse.
C. P. Pedersen, Strøby Egede, Køge.

SOMMEREN 1915.

Fru Thea Larsen (født Kristiansen), Munkebjergby.
Signe Nielsen, Bahl, Viemose.
Emmy Gudrun Petersen, Sandved.

VINTEREN 1915—16.

Chr. Boesen, Stouby, Væggerløse.
Hans P. Jensen, Sejro, Kalundborg.
Karl Kr. Nielsen, Lund, Storehedinge.

VINTEREN 1916—17.

Gdr. Niels Hansen, Vedskølle, Tjæreby.
Poul Keinicke, Drøsselbjerg, Slagelse.
Søren C. B. Laursen, Hatting.
Anton J. Petersen, Stenderup.
Gdr. Chr. M. Kristensen, Hammer, Lou.
Søren Ratzer, Rangstrup, Agerskov.
Albert Hansen, Slotsbjergby, Slagelse.

SOMMEREN 1917.

Marie Thuesen, Ebdrup, Kolind.
Marie Hansen, Vollerup, Askeby.

VINTEREN 1917—18.

Hans Bossen, Rangstrup, Agerskov.
Carl Bybjerg, Gerlev, Slagelse.
Vognmand L. K. Nielsen, Køgevej, Roskilde.

SOMMEREN 1918.

Karen Hansen, Slotsbjergby, Slagelse.
Elisabeth Jensen Ilderhede, Stakroge.
Fru Maren Modvig, Lindeballe, Gadbjerg.
Marie Nielsen, Vemmelev, Forlev.

VINTEREN 1918—19.

Peder Enemark, Galsted, Bevtøft.
Henry Houbak, Bjergby, Hjørring.
Poul Hansen, Bildsø, Slagelse.
Th. Keinicke, Drøsselbjerg, Slagelse.
Gdr. Johannes Larsen, Menstrup, Hyllinge.
Otto Larsen, Døjringe.
Kristian Nielsen, Ormslev, Forlev.

Simon Simonsen, Raasted, Vemb.
Jens Toxverdt, Vester Bøgebjerg, Korsør.

SOMMEREN 1919.

Fru Gudrun Christensen (født Nielsen), Overdraaby, Jægerspris.

VINTEREN 1919—20.

P. Gellert, Tyrstrup, Christiansfeld.
Johannes Hansen, Skelby, Herlufmagle.
Jens Lystlund, Hampen.
Sigfred Astrup Nielsen, Topshøj, Sorø.
Svend Pedersen, Helsingø.

SOMMEREN 1920.

Fru Dagmar Hansen (født Larsen), Rosengade 7, Slagelse.
Fru Florentine Christensen (født Nielsen), Slotsalléen 30, Slagelse.

VINTEREN 1920—21.

Hans Andersen, Jenslev, Kirke Saaby.
Viktualiehandler Rasmus Andersen, Hellig Andersvej 4, Slagelse.
Aage Andersen, Gundsøllille, Roskilde.
Gdr. Svend Andersen, Vinding, Vejle.
Niels Dahl Christensen, Klæm, Sdr. Nissum, Ulfborg.
Købmand Julius Christensen, Overdraaby, Jægerspris.
Lars Peter Christensen, Veddelev, Roskilde.
Gustav Egegaard, Kvislemark, Sandved.
Gdr. Jørgen Hansen, Graftebjerg, Langstrup, Fredensborg.
Jørgen R. Hansen, Sigersted, Ringsted.
H. P. Hansen, Grønholt, Fredensborg.
Viggo Chr. Hansen, Aagerup, Kalundborg.
Jens Peter Jensen, Todbjerg, Hjortshøj.
Martin Jensen, Hyldebjerggaard, Rødvig.
Alfred Jensen, Borød, Sorø.
Gdr. Anton Jepsen, Gerlev, Slagelse.
Arnold Jacobsen, Hudevad, Aarslev.
Hans Peter Jørgensen, Oreby, Sdr. Bjerre.
Otto Knudsen, Vitterbjerggaard, Hillerød.
Kristen Keinicke, Drøsselbjerg, Slagelse.
Aage Larsen, Tornemark, Sandved.
Aksel Hennecke Larsen, Hagenskov, Hyllinge.
Johannes Munk, Tjennemarke, Søllested.
Arrestbetjent N. Holger Nielsen, Helsingør.
Jens Chr. Nielsen, Venslev, Rude.
Ejner Nielsen, Rerslev, Ruds-Vedby.
Oluf Olsen, Kirkerup, Roskilde.
Laurids Pedersen, Knudsig, Raasted, Vemb.
Jens Pedersen, Orup, Fakse.
Niels Petersen, Vorbjerg, Nørre Sundby.
Cand. jur. Poul Petersen, Funding, Færøerne.
Vilhelm Petersen, Sørbymagle, Slagelse.
Hans Rasmussen, Ferritslev, Ullerslev.
Harry Sørensen, Aarby, Kalundborg.
Valdemar Thomsen, Tingiellinge, Dalmose.
Lærer Andreas Thomsen, Nordregøte, Færøerne.
Th. Laurids Thomsen, Kvorup, Nørre Nebel.

Henrik Ulsø, Ryde, Vinderup.
Ejner Vestergaard, Haarslev, Sandved.

SOMMEREN 1921.

Fru Anna Andersen, Gygstrupgaard, Kappendrup.
Fru Gudrun Larsen (født Andersen), Brugsforeningen, Grevinge.
Fru Anna Galsgaard (født Bakmann), Brudager Kile, Oure.
Karen Bundgaard, Madum, Ulfborg.
Lærerinde Dolly Frederiksen, Frederikslund.
Mathilde Grønnemann, Nr. Søby.
Helga Hansen, Lundforlund, Slagelse.
Signe Lomholt, Landsgrav, Slagelse.
Margrethe Hansen, Bistrup, Fodby.
Karen Hansen, Dejbjerggaard, Mølby.
Hedvig Hansen, Danstrup, Fredensborg.
Alma Hansen, Reincke, Thorsøj.
Fru Marie Petersen (født Hansen), Tidemandsvej 6¹, Holbæk.
Karen Hemmingsen, Floes, Uggelhuse.
Inger Johanne Jensen, Taastrup, Hyllinge.
Fru Anna Nielsen (født Jakobsen), Køgevej, Roskilde.
Vibeke Johansen, „Altona“, Harndrup.
Eva Jørgensen, Hyllerup, Slagelse.
Fru Frida Larsen (født Jacobsen), Høng.
Fru Marie Lillelund (født Koldby), Lerager, Vildbjerg.
Fru Margrethe Risbjerg, Skovhøj, Brande.
Johanne Kristensen, Solhøjgaard, Gudme.
Frida Larsen, Torpet, Boeslunde.
Fru Karoline Nielsen (født Larsen), Haarslev, Sandved.
Laura Larsen, Agersø.
Fru Gertrud Hansen (født Lauridsen), Hoddeskov, Mølby.
Karen Madsen, Herskind, Skovby.
Dagny Nielsen, Hemmeshøj, Forlev.
Fru Marie Lebæk, Vester Skerninge.
Fru Christine Madsen (født Nielsen), Øster Stillinge, Slagelse.
Kirstine Olsen, Ladby.
Ellen Oppendick, Købmagergade 18, Næstved.
Gudrun Petersen, Allerup, Højby, Fyn.
Marie Petersen, Bovense, Ullerslev.
Sigrid Petersen, Nørnbølling, Brørup.
Fru Metha Jacobsen, Rosengade, Odder.
Helga Rasmussen, Trønninge, Maarsø.
Andrea Rasmussen, Emtekjær, Assens.
Ellen Rasmussen, Aaskovgaard, Ullerslev.
Dagmar Rasmussen, Skaftelev, Slagelse.
Thora Søgaard, Flødstrup, Ullerslev.
Anna Sørensen, Istebjerg, Kalundborg.
Emma Marie Thomsen, Vemmelev, Forlev.

VINTEREN 1921—22.

Jacob Andersen, Slotsbjergby, Slagelse.
Thorkild Andersen, Langagergaarde, Spjald.
Karl Andersen, Ejby, Lille Skensved.
Henning Brunn, Faardrup, Flakkebjerg.
Jørgen J. Bruun, Bække, Jylland.
Asger P. Broch, Villebøllegaard, Ribe.
Svend Aage Christensen, Tulstrup, Hillerød.

Viggo Christoffersen, Baarse, Præstø.
Aage Fisker, Enumelaw Box 151, Washington, U. S. A.
Kristian H. Frederiksen, Sdr. Bjerre.
Niels Gregersen, Sejstedlund, Eshjerg.
Knud Bonde, 11209—84, Edmonton, Alta, Canada.
Johannes Dam Hansen, Høve, Dalmose.
Politibetjent Vilh. E. Hansen, Faaborgvej 9, Assens.
Chr. Hansen, Radby, Marslev.
Aksel P. Henriksen, Sludstrup.
Gdr. Aage Jakobsen, Aavang, Svinninge.
Jens Jensen, Trønninge, Regstrup.
Gdr. Lars Johansen Jensen, Rynkeby.
Otto Jensen, Skuldelev, Krogstrup.
Aage Jensen, Stubberup, Sdr. Bjerre.
Gdr. Oluf Jensen, Ullerød, Hillerød.
Ole Jensen, Kløversted, Borup.
Otto Jensen, Overby, Nykøbing S.
Gdr. Johs. W. Jørgensen, Mesinge.
Knud Knudsen, Nejede, Hillerød.
Karl Kristoffersen, Skaarup.
Gdr. Carl Christensen, Slotsbjergby, Slagelse.
Herman Larsen, Svallerup, Kalundborg.
Frede Fog Larsen, Lykkegaard, Kalundborg.
Karl Larsen, Snekkerup, Flakkebjerg.
Holger Leth, Harlev.
Kristen Madsen, Raasted, Vemb.
Søren Mortensen, Rakkeby, Hæstrup.
Lars Nielsen, Ørby, Helsingø.
Ejvind Nørgaard, Ousager, Lejre.
Lenhard Nielsen, Jedsted, Gredstedbro.
Gdr. Hans Nielsen, Ousted, Lejre.
Forpagter Laurits Olsen, Skovhastrop, Hvalsø.
Bertel Pedersen, Knudsig, Raasted, Vemb.
Peter Ernst Pedersen, Taarup, Mesinge.
Gdr. Hans Pedersen, Gultved, Kværndrup.
Gdr. Johannes Rasmussen, Taarup, Frørup.
Rasmus Rasmussen, Ejegaard, Flakkebjerg.
Gdr. Kristian Strange, Byskov, Tingsted.
Aage Sørensen, Drigstrup, Kerteminde.
Carl Alfred Thomsen, Raasted, Bur.
Lars Thorhauge, Manstrup, Aggersund.
Magnus Uhd, Mølby.

SOMMEREN 1922.

Karen Andersen, Stubberup, Hyllinge.
Meta Boe, Fonager, Gørding.
Fru Ane Bjerg Opstrup, Stadil, Tim.
Fru Maren Graugaard, Gredsbølgaard, Tarm.
Agnes Christensen, Forlev.
Thyra Fredsted, Jels.
Fru Julie Madsen (født Hansen), Kamgaarden, Kølstrup.
Fru Johanne Christensen, Kirke Stillinge, Slagelse.
Johanne Hansen, Valløby, Vallø.
Fru Anna Sørensen (født Holmboe), Ørting.
Martha Jørgensen, Hulby, Korsør.
Ester Jensen, Asminderup, Værsløv.

Fru Inger Hansen (født Jørgensen), Astenslund, Klippinge.
Marie Jensen, Farre.
Fru Astrid Larsen, Lundby, Tjæreby.
Fru Sofie Skafsgaard, Molkjær, Fabjerg, Lemvig.
Anna Jensen, Foldingbro, Brørup.
Fru Katrine Nielsen (født Jensen), Kyndeløse, Roskilde.
Anna Kofoed, Tyskergaarden, Aakirkeby.
Dagny Kirk, Tim.
Magdalene Lund, Rødding.
Fru Karen Margr. Buus Henriksen, Sæby, Kirke Hyllinge.
Fru Anna Henriksen, Schönbergsgade 131, København V.
Fru Marie Krag, Stokkemærke.
Helene Madsen, Berlin, Nymark.
Kirstine Madsen, Tulstrup, Ikast.
Fru Harriet Larsen, Grønnegyden.
Fru Gerda Nørmark Skjoldager, Bjergby, Hjørring.
Eli Nielsen, Strandvejen, Slagelse.
Fru Dagny Tvedskov (født Nielsen), Kallehavegaard, Ladby.
Karen Nielsen, Strellev, Ølgod.
Kirstine Nielsen, Stoustrup, Aadum, Tarn.
Kirstine Nielsen, Nørhølling, Brørup.
Karoline Nielsen, Nr. Lyndelse, Aarslev.
Fru Amalie Thomsen (født Petersen), Odderup, Præstbro.
Signe Petersen, Biskoptaarup, Ullerslev.
Edle Pallisgaard, Ulsted.
Katrine Pedersen, Overby, Nykøbing S.
Margrethe Scheye, Ugledie, Mern.
Anna Skytte, Vedersø, Ulfborg.
Fru Anna Kirstine Hansen (født Sørensen), Hørning, Volk Mølle.

VINTEREN 1922—23.

Anker D. Andersen, Davinde Nyhave, Marslev.
Gdr. Peder Andersen, Forsbæk, Houen, Tarn.
Poul Andersen, Sigersted, Ringsted.
Poul Andersen, Sigerslevvester, Frederikssund.
Thomas Andreasen, Sdr. Harritslev, Hjørring.
Frede Ballisager, Stensballe, Horsens.
Anker Brandborg, Ø. Hassing, Gandrup.
Gdr. Harald Christensen, Jyllinge, Roskilde.
Poul Christensen, Bildsø, Slagelse.
Hans Christensen, Høng.
Ejner Christensen, Lille Fuglede, Jerslev.
Gdr. Aksel Christiansen, Sadserup, Holbæk.
Gdr. Ejvind Dinesen, Lundby, Tjæreby.
Johannes Frederiksen, Sdr. Bjerre.
Aksel Hansen, Villestofte, Korup.
Peter Hansen, Sejro, Kalundborg.
Herman Hansen, Egelund Mosebølle, Fakse.
Johan Hansen, Ebberholtsvang, Hillerød.
Peder Hansen, Harrested, Sludstrup.
Aksel Hansen, Vangagergaard, Ullerslev.
Oluf Hansen, Kvandløse, Holbæk.
Johannes Hansen, Hudevad, Aarslev.
Mads P. Hjuler, Sdr. Hygum.
Gdr. Harald Jensen, Permelille, Pillemark.

Gdr. Hans Chr. Jensen, Lystagertorp, Fuglebjerg.
Jørgen Jørgensen, Stadil, Tim.
Henry Jørgensen, Sønderby, Skibby.
Laurids Knudsen, Revninge.
Bakken Kristensen, Tobøl, Hjerting.
Hans Helge Kristensen, Slotsgaard, Hørve.
Aage Kristensen, Kærby, Kalundborg.
Olav Leth, Aabo, Ormslev.
Kristian Ladegaard, Egtved.
Evald Lange, Myrup, Lou.
Johannes Larsen, Fjellerup.
Martin Larsen, Dalby, Gørlev.
Peder Herluf Larsen, Lumby, Søhus.
Viggo Lund, Bringstrup, Ringsted.
Gartner Gerhard C. Madsen, Øster Stillinge, Slagelse.
Aage Nielsen, Loulund, Trolldede.
Harald Nielsen, Lumbsaas, Nykøbing S.
Christian M. Nielsen, Tingvej, Høng.
Thorvald Nielsen, Næsby Strand, Slagelse.
Julius Nielsen, Spangsbro, Kalundborg.
Alfred Nielsen, Asnæs.
Aksel Nielsen, Haldagermagle, Fuglebjerg.
Olav Olsen, Kaastrup, Kalundborg.
Peter Nissen Petersen, Nyby, Brørup.
Karl Pedersen, Haldagermagle, Fuglebjerg.
Kristian Pedersen, Bredho, Tistrup.
Ernst Pedersen, Tølløse.
Hans Pedersen, Skave, Holstebro.
Aksel Petersen, Birkum, Aarslev.
Johannes Rasmussen, Langeskov.
Rasmus A. Rasmussen, Meldrup, Stensballe, Horsens.
Peter A. Rasmussen, Egeslevlille, Tjæreby.
Steingrim Samuelsen, Fuglebjerg, Thorshavn.
Hans Chr. Schmidt, Spandet, Arnum.
Søren Knudsen Schmidt, Spandet, Arnum.
Hmd. Karl Sørensen, Revninge.
Knud Thomsen, Tingjellinge, Dalmose.
Peder Warming, Jernvedlund, Gredstedbro.
Svend Westergaard, Haarslev, Sandved.

SOMMEREN 1923.

Anna Andreasen, Lyne, Ølgod.
Agnethe Andersen, Pillemark.
Fru Anna Pedersen, Gredstedbro.
Astrid Bro, Nørbølling, Brørup.
Tove Bæk, Nobæk, No.
Kirstine Baastrup, Kysing, Odder.
Agnethe Callesen, Føvling, Holsted.
Mette Callesen, Kalvslund, Ribe.
Fru Elly Hansen (født Christensen), Øm, Roskilde.
Margrethe Christensen, Baring, Asperup.
Marie Christensen, Vellerup, Skibby.
Sygeplejerske Edith Christiansen, Rigshospitalet, København Ø.
Hedvig Christiansen, Esbønderup, Esrom.
Kristine Christiansen, Øde Tørslev, Haslev.
Fru Kathrine Borup (født Dall), Højmose, Spjald.

Anna Eriksen, Boulstrup.
Ingrid Avlund Frandsen, Lindeskovgaard, Jydstrup.
Anna Bell-Frederiksen, Gørlev.
Fru Asta Olesen (født Hansen), Dover, Lintrup.
Fru Karen Jensen (født Hansen), Oldsbjerggaard, Nyraad.
Karoline Hansen, Lille Snøde, Store Snøde.
Fru Laura Pedersen (født Hansen), Gørlev, Slagelse.
Fru Magda Larsen (født Hansen), Kværkeby.
Fru Marie Ipsen (født Hansen), Nyker.
Martha Hansen, Roust, Varde.
Marie Henriksen, Dalmose.
Kirstine Hessellund, Torup, Pederstrup.
Fru Anna Kromann, Frørup.
Fru Ellen Hansen (født Jensen), Rosagergaard, Præsto.
Ingeborg Jensen, Nr. Jernløse, Regstrup.
Ingeborg Sofie Jensen, Kvislemark, Sandved.
Kathrine Jensen, Kragemose Bølling, Kongsholm.
Mette Jensen, Grærup, Oksbøl.
Fru Oda Knudsen, Karsholte, Dianalund.
Helga Juulsgaard, Holmsland, Ringkøbing.
Fru Kathrine Madsen, Nørregade 2, Ringkøbing.
Ellen M. Jørgensen, Fodby.
Fru Ingeborg Jensen (født Jørgensen), Kastrup, Holbæk.
Signe Kamp, Vedersø, Ulfborg.
Karen Klochmann, Jernbanegade, Vejen.
Jenny Kristensen, Styg, Vostrup.
Kristine Kristensen, Øksfeldt, Nø.
Anna Margrethe Larsen, Orup, Fakse.
Cecilie Larsen, Thorlund, Gaarde.
Fru Ellen Larsen, Udby, Holbæk.
Fru Helga Hansen (født Larsen), Lindbjerg, Ølgod.
Laurine Larsen, Helholm, Agersø.
Fru Margrethe Hessellund Larsen, Ringe.
Mary Lyders Larsen, Gørslev, Østervang.
Erna Lauritzen, Hemmeshøj, Forlev.
Olga Lilholt, Ny Hvidegaard, Hjørring.
Fru Kathrine Hansen (født Lorenzen), Sdr. Hygum.
Fru Magda Poulsen (født Lund), Rørbek, Sjorslev.
Astrid Lundgaard, Herskind, Skovby.
Amalie Madsen, Aastoifte, Asnæs.
Fru Margrethe Bach, Holme, Vust.
Maren Mikkelsen, Hjedding, Gaarde.
Anna Helene Nielsen, Gjesing, Esbjerg.
Fru Erna Fischer-Hansen, Kølstrup.
Ingrid Nielsen, Gørlev, Slagelse.
Fru Johanne Gøttsche (født Nielsen), Sundvej 22, Hellerup.
Iulie Nielsen, Haarslev, Sandved.
Fru Lilli Larsen (født Nielsen), Stjernegade 30, Helsingør.
Margrethe Nielsen, Voldstrup, Rudme.
Ruth Nielsen, Melløse, Skævinge.
Augusta Olesen, Tim.
Fru Christine Christensen, Aasø, Glumsø.
Ulla Ovesen, Kastrup, Holbæk.
Karen Pedersen, Raasted, Vemb.
Karen Pedersen, Orup, Fakse.
Fru Anna Bech, Vesløs.

Fru Ingrid Jørgensen (født Petersen), Sludstrup.
Kirstine Aagaard Petersen, Værsløv.
Fru Marie Bruun (født Petersen), Ravnstrup, Kværndrup.
Sofie Petersen, Gjesing, Esbjerg.
Marie Plouborg, Hauge, Gaarde.
Elisabeth Rasmussen, Rersø, Gørlev.
Helene Rasmussen, Elmeallé, Varde.
Ingeborg Rejkjær, Tim.
Karen Sivertsen, Braade.
Ane Kirstine Skærlund, Brande.
Anna Steffensen, Gl. Sogn, Ringkøbing.
Karen Stephensen, Ny Munkegade 52, Aarhus.
Gerda Sørensen, Aale, Rask Mølle.
Ingrid Sørensen, Hyllinge.
Fru Asta Korsholm (født Thomsen), Vester Holmegaard, Grønbjerg.

VINTEREN 1923—24.

Laurits Adolfsen, Ingerslyst, Kerteminde.
Bomholt Andersen, Nymosegaard, Grevinge.
Gunnar Andersen, Høed, Jydstrup.
Hans Andersen, Nørreemark, Lund, Østjylland.
Laurids Andersen, Øsemagle, Lille Skensved.
Kristian Andreasen, Sdr. Harridslev, Hjørring.
Knud Bang, Hjorte, Gelsted.
Niels Benjaminsen, Hagendrup, Følleslev.
Rasmus Borbjerg, Blegind, Hørning.
Knud Clausen-Bruun, Bredgade, Aarup.
Alfred Christiansen, Staunstrup, Rønnede.
Svend Ellegaard, Abild, Tønder.
Ove Falkegaard, Grøntoft, Grønbjerg.
Johannes Greve, Svendstrup, Sct. Clemens.
Hans Frede Hansen, Kølstrup.
Hans P. Hansen, Tommestrup, Storehedinge.
Herman Hermansen, Flores, Uggelhuse.
Mathias Hansen, Obbekjær, Ribe.
Ove Hansen, Faardrup, Flakkebjerg.
Jens Hjuler, Jels.
Jens Jakobsen, Hjerting, Rødding.
Gdr. Fr. Jensen, Nostrup, Kalundborg.
Gunnar Jensen, Rindebjerg, Asnæs.
Henry Jensen, Faardrup, Flakkebjerg.
Johannes Jensen, Klint, Nykøbing S.
Kristian Jensen, Hegnsgaard, Muldbjerg.
Kristian Jensen, Gimlinge, Flakkebjerg.
Laurits Jensen, Baarse, Præstø.
Søren Bech Jensen, Dallykkegaard, Pillemark.
Thorkild Jensen, Nostrup, Kalundborg.
Tormod Jensen, Vindehelsing, Gørlev.
Vallentin Jensen, Næsby Strand, Slagelse.
Viggo Jensen, Gørslev, Østervang.
Jens Lystbech Jeppesen, Staby, Ulfborg.
Kristen H. Kristensen, Enslev, Thorsø.
Kristen H. Kristensen, Grønbjerggaard, Grønbjerg.
Poul Kristensen, Mulstrup, Ringsted.
Niels Kristiansen, Nøttebjerggaard, Sdr. Bjerre.
Johannes Knudsen, Gislev, Ørbæk.

Kristian Ladefoged, Virring, Uggelhuse.
Erik Larsen, Lille Taarøje, Fakse.
Holger Lystrup, Lejbølle.
Jørgen Madsen, Grønhøjgaard, Lou.
Niels Chr. Madsen, Sandved.
Købmand Sigurd Mikkelsen, Hjedding, Ølgod.
Niels A. Mortensen, Sigerslevøster, Frederikssund.
Peter Mortensen, Obbekjær, Ribe.
Ejner Nielsen, Skalkendrup, Hjulby.
Ervin Nielsen, Firhøj.
Ejvind Nielsen, Vaadagergaard, Fuglebjerg.
Johannes Nielsen, Sdr. Bjerre.
Karl Johs. Nielsen, Næsbyhoved-Broby, Odense.
Gdr. Poul Nielsen, Tingjellinge, Dalmose.
Rasmus Nielsen, Urup, Langeskov.
Lars Nogel, St. Snøde.
Poul Nøhr, Borre.
Børge Nørgaard, Ousager, Lejre.
Hans Winther Olsen, Darup, Roskilde.
Alfred Pedersen, Egeslevlille, Tjæreby.
Ejner Pedersen, Gislev, Lamdrup, Ørbæk.
Simon Pedersen, Lille Egede, Korsør.
Valdemar Pedersen, Ravndrup, Kværndrup.
Herluf Jørgen Petersen, Tommestrup, Storehedinge.
Jens Ravn Petersen, Karleby, Hornslet.
Parcellist Svend Aage Petersen, Hyllinge.
Rasmus Aage Rasmussen, Ellerup, Gudme.
Sigurd Sommer Larsen, Slagslunde, Stenløse.
Andreas Steen, Ørsted, Havdrup.
Svend Kr. Svendsen, Vesterbæk, Spjald.
Jens Søndergaard, Hastrup, Nordenskov.
Ejner Sørensen, Floes, Uggelhuse.
Karl Sørensen, Svendsgade 2, Slagelse.
Lars Sørensen, Hyllerup, Slagelse.
Walther Sørensen, Digestensgaarden, Døjringe.
Kristian Terkelsen, Skarrild, Kibæk.
Niels Thesbjerg, 304 1 Ave N. E., Calgary, Alberta, Canada.
Aage Thygesen, Box 518, Fairbanks, Alaska, U. S. A.

SOMMEREN 1924.

Anna Andersen, Gudbjerg, Gudme.
Bodil Andersen, Egeslevmagle, Flakkebjerg.
Ingrid Andersen, Salby, Mesinge.
Margrethe Andersen, Holme, Ørbæk.
Else Bank, Hvirring, Flemming.
Jenny Bonde, No.
Fru Else Knudsen (født Bæk), Rindum, Ringkøbing.
Gudrun Christensen, Gudum, Slagelse.
Fru Agnete Jensen (født Danielsen), Rynkeby.
Fru Astrid Petersen (født Davidsen), Kildemarksvej 27, Næstved.
Fru Esther Kofoed (født Due), Frostegaard, Aakirkeby.
Else Falkenberg, Jels.
Ragnhild Avlund Frandsen, Lindeskovgaard, Hvalsø.
Johanne Fredslund, Sdr. Hygum.
Marie Galsgaard, Velling, Ringkøbing.
Sigrid Gammelgaard, Dover, Lintrup.

Dorthea Hjort Gregersen, Guldager.
Ane Hansen, Neder Randlev.
Anna Hansen, Davinde, Marslev.
Anna Hansen, Øverup, Næstved.
Bertha Hansen, Everdrup, Tappernøje.
Fru Emma Høi (født Hansen), Aagaard.
Gudrun Hansen, Kalby, Olstrup.
Helga Hansen, Arløsetorp, Sandved.
Hertha Hansen, Hundslev, Kølstrup.
Ingeborg Hansen, Midskov, Mesinge.
Fru Karen Johansen (født Hansen), Vandværksvej, Gilleleje.
Lærerinde Margrethe Hansen, Haldagermagle, Fuglebjerg.
Fru Marie Nielsen (født Hansen), Højskolehjemmet, Brande.
Sygeplejerske Marie Hansen, Højrup, Pederstrup.
Marthine Hansen, Northorup, Fjerritslev.
Sine Henriksen, Bobøl, Holsted.
Henriette Husted, Blæsbjerg, Raasted, Bur.
Elsebeth Iversen, Alminde.
Anna Jensen, Dræby.
Gerda Jensen, Aagerup, Kalundborg.
Fru Johanne Poulsen (født Jensen), Bred.
Johanne Jensen, Sørbylille, Sludstrup.
Fru Karen Galsgaard (født Jensen), Velling, Ringkøbing.
Karen Jensen, Strandby, Haarby.
Kristiane Jensen, Langstrup, Fredensborg.
Fru Marie Jensen, Rudme.
Marie Jensen, Lyne, Ølgod.
Mary Jensen, Dræby.
Anna Junker, Bølling.
Inge Jørgensen, Kaastrup, Kalundborg.
Fru Inger Kjær Lauridsen, Stakroge.
Edith Maigaard Knudsen, Frankerup, Værsløv.
Helga Knudsen, Sadserup, Holbæk.
Kirstine Knudsen, Aarup.
Karen Knudsgaard, Husted, Stadil, Tim.
Margrethe Kristensen, Laanum, Stoholm.
Kirstine Kristensen, Grønbjerg.
Kristine Kristensen, Sønderholm, Ulfborg.
Marie Ladegaard, Egtved.
Fru Esther Svendsen (født Larsen), Lindevej 9, Slagelse.
Fru Inger Nielsen (født Larsen), Dalby.
Dorthea Lauridsen, Ø. Husby, Ulfborg.
Sørine Lysbech, Alminde.
Fru Julie Nielsen (født Lysdal), Hald, Højslev.
Fru Ingrid Hansen, Brørup.
Fru Anna Christensen, Engholm, He.
Gudrun Mortensen, Nørkær, He.
Edith Müller, Gørlev.
Emma Nielsen, Aalebæk, Borre.
Gudrun Nielsen, Lillehedinge, Rødvig.
Fru Jenny Jørgensen, Ramløse, Helsingø.
Karen Nielsen, Fippenborg, Ulfborg.
Maren Nielsen, Søstrup, Holbæk.
Jensine Nygaard, Vester Børsting, Skive.
Elna Pedersen, Halling, Boulstrup.
Ingeborg Pedersen, Mesinge.
Karen Pedersen, Bredho, Tistrup.

INDHOLD.

	Side
FRED. NØRGAARD: Præsten og Digteren Carl Tholstrup Bahnson	3
THORVALD LAURSEN: Sindsindstilling	19
ERIK B. NISSEN: Folkeforbundet paa Prøve	24
FRED. NØRGAARD: Den danske Folkehøjskole i Nutiden	37
CARL THOLSTRUP BAHNSON: Foraarsvandring	45
FRED. NØRGAARD: Aaret, der svandt	46
Smaameddelelser	67
Elevernes Navne og Hjemsted	69
Regnskab for Antvorskov Højskoles Elevforening	74
Medlemsliste	75